

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Yhteisöllisen harrastustoiminnan vaikutus nuoren hyvinvointiin ja oppimiseen

Viivi Nurmi & Aino Vainio

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11 / 2017

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Viivi Nurmi & Aino Vainio	Sivumäärä 48 ja 3 liitesivua
Työn nimi Yhteisöllisen harrastustoiminnan vaikutus nuoren hyvinvointiin ja oppimiseen	
Ohjaava(t) opettaja(t) Satu Riikonen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Turun Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys ry, Ilpo Lahdenkauppi	
Tiivistelmä <p>Tilaaja oli Turun NMKY ja kehittämistyö kohdistui kyseisen yhdistyksen nuorisotoimintaan. Tässä opin- näytetyössä selvitettiin harrastustoiminnan merkitystä nuorille Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksen avul- la. Turun NMKY järjestää 16-18-vuotiaille nuorille ohjaajakoulutusta, joka on hyödyllistä harrastustoi- mintaa. Kehittämistyössä haluttiin selvittää harrastustoiminnan merkitystä nuorten itsetunnolle ja hyvin- voinnille sekä kouluttajan roolia ja merkitystä ohjaajakoulutuksessa.</p> <p>Harrastustoiminnan merkitys nuoren elämässä on suuri. Osallistava ja yhteisöllinen toiminta on vaikut- tava tekijä nuoren itsetunnon kehityksessä ja näin ollen ratkaisevaa syrjäytymisen ehkäisyssä. Harras- tustoiminta on nuorille mielekästä, mutta myös opettavaista. Harrastustoiminta kasvattaa nuorten yhtei- söllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Näitä kahta tulisi kehittää myös koulumaailmassa, jossa lasten ja nuorten yhteisöllisyys on heikkoa. Osallistava toiminta, kuten leirit, olisivat erinomainen keino ryhmien yhteen tuomiseen myös koulumaailmassa. Yhteisöpedagogien ammattiosaamista voidaan hyödyntää koulutuskentällä niin uusien koulutusmallien kuin vapaa-ajan toimintojen kehittämisessä.</p> <p>Menetelminä kehittämistyössä käytettiin haastattelua, kyselyä sekä brainwritingia. Haastattelut tehtiin neljälle Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksen suorittaneelle nuorelle, jotka ovat edelleen aktiivisesti mu- kana toiminnassa. Kyselyllä selvitettiin sillä hetkellä mukana olleiden nuorten tyytyväisyyttä ohjaajakou- lutukseen sekä kerättiin parannusehdotuksia toimintaan. Brainwriting toteutettiin Turun NMKY:n nuori- sotyöntekijöille ja sen tarkoituksena oli saada kehitysideoita ohjaajakoulutukseen.</p> <p>Kehittämistyön tulokset osoittavat, että Turun NMKY:n ohjaajakoulutus on käytännönläheinen ja yhtei- söllinen oppimisympäristö, josta nuoret pitävät. Perinteinen koulumainen opetus on nuorten mielestä tylsää ja he oppivat mieluummin osallistavien ja käytännönläheisten harjoitusten kautta. Nuoret ovat sitä mieltä, että leiritoiminta on erityisen mielekäs tapa kouluttautua ja viettää vapaa-aikaa. Tuloksissa korostui kouluttajan merkittävä rooli nuoren kehityksen tukemisessa sekä koulutuksen onnistumisessa. Koulutusten sisällöt ovat monipuolisia ja asianmukaisia, mutta niiden tavoitteet ovat osaltaan epäselviä.</p> <p>Tuotoksena kehittämistyöstä syntyi opas, joka on tarkoitettu ohjaajakoulutuksen kouluttajien tueksi. Opas sisältää järjestelmällisen luettelon opetussisällöistä sekä jokaisen sisällön tavoitteen. Oppaan tarkoituksena on selvittää ohjaajakoulutuksen tavoitteita ja auttaa sekä kouluttajia että koulutettavia hahmottamaan koulutuksen sisällöt paremmin. Opasta voivat Turun NMKY:n työntekijöiden lisäksi hyödyntää esimerkiksi seurakunnat sekä muut nuorten koulutusta järjestävät organisaatiot.</p>	
Asiasanat nuorisotyö, oppiminen, yhteisöllisyys, harrastukset, isostoiminta, nuorisojärjestöt	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Viivi Nurmi & Aino Vainio	Number of Pages 48 and 3 attached
Title The influence of communal leisure activities on the well-being and learning of young people	
Supervisor(s) Satu Riikonen	
Subscriber and/or Mentor Young Men's Christian Association (YMCA) Turku, Ilpo Lahdenkauppi	
Abstract <p>The subscriber of this thesis was the YMCA of Turku, Finland, and the development was targeted at the youth work of this organization. The aim of this thesis was to canvass the significance of leisure activities to young people with the help of the assistant training program of YMCA Turku. The program is aimed for young people of the age of 16-18. The goal was to canvass the significance of leisure activities to the self-esteem and well-being of young people and the role and significance of the trainers in the assistant leadership program.</p> <p>The significance of leisure activities in a young person's life is substantial. Participation and communal activities are considerable factors in the development of a young person's self-esteem and therefore a crucial factor in the prevention of marginalization. Leisure activities are pleasant but also educational. Leisure activities raise the sense of community and the feeling of togetherness. These aspects should be developed also in the school world where the communality of children and young people is poor. Participatory activities, such as camps, could be a terrific way to bring groups together in the school world. The professional skills of community educators can be utilized in the educational field in developing new educational programs and leisure activities.</p> <p>The methods used in this thesis were interview, questionnaire and brainwriting. Four young individuals, that have taken part in the assistant leadership training in the YMCA Turku, and are still active participants, were interviewed. The questionnaire was aimed for youngsters currently participating in the training. The questionnaire's aim was to canvass the participants' satisfaction to the training and get proposals for improvement. Brainwriting was implemented with the youth workers of the YMCA Turku and its goal was to get ideas for improving the training.</p> <p>The results indicate that the assistant leadership program of the YMCA Turku is a practical and communal learning environment which the youngsters like. The participants consider traditional teaching in schools to be boring and enjoy participatory and practical ways of learning more. They think that especially camps are a pleasant way to educate oneself and to spend free-time. The significance of the trainer as a supporter in the development of young people and as a factor in the success of the trainings stood out in the results. The results show that the contents of the training program are versatile and appropriate, but their objectives were partly unclear.</p> <p>As a concrete result of the development, a guide was created to support the trainers in the assistant leadership program. The guide includes a systematic list of the program's contents and the objectives of each individual content. The aim of the guide is to clarify the objectives of the assistant leadership program and to help both the trainers and participants to appreciate the contents better. The guide can also be utilized by other organizations, such as congregations, providing similar activities.</p>	
Keywords youth work, learning, communality, leisure activities, assistant leadership, youth organizations	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 CASE: TURUN NMKY	7
3 NUOREN HYVINVOINNIN TUKEMINEN	10
3.1 Käsitteet	10
3.2 Ohjaaminen ja ryhmätoiminta	15
3.3 Nuoren itsetunto ja sen merkitys	17
3.4 Yhteisöllisen harrastustoiminnan merkitys nuorelle	19
3.5 Kouluttajan rooli	21
4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT	24
4.1 Kysely	24
4.2 Haastattelu	26
4.3 Brainwriting	27
5 TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI	29
5.1 Ohjaajakoulutus kohottaa nuoren itsetuntoa	29
5.2 Koulutusleirit ovat käytännönläheisiä ja yhteisöllisiä oppimisympäristöjä	32
5.3 Ohjaajakoulutuksen tavoitteita täytyy selventää	35
5.4 Toiminnan kehittäminen on haastavaa nuorille	36
6 TUOTOS	39
7 LOPPUPÄÄTELMÄT	41
LÄHTEET	44
LIITTEET	49

1 JOHDANTO

Harrastuksilla ja vapaa-ajan yhteisöillä on vahva merkitys nuoren hyvinvointiin. Harrastuksista nuori saa positiivisia kokemuksia ja se on usein merkittävä tekijä syrjäytymisen ehkäisyssä. Nuorten vapaa-aikaa tutkittaessa on ilmennyt, että aktivoivat harrastukset vaikuttavat positiivisesti nuoriin. Sen sijaan passivoivat aktiviteetit, kuten videopelien pelaaminen ja television katselu vaikuttavat nuoriin negatiivisesti. Nuoret, joilla on yksi tai useampi harrastus, voivat paremmin kuin ne, joilla ei ole harrastuksia. Erityisesti vapaaehtoisjärjestöjen harrastustoimintaan osallistuvat nuoret voivat tutkimusten mukaan hyvin. (Kivijärvi 2016, 5-6.)

Pisa-tutkimuksessa on selvinnyt, että suomalaiset nuoret voivat pääasiassa hyvin, mutta yhteenkuuluvuuden tunne on vähentynyt kouluissa. Kouluympäristössä noin 15 % nuorista koki itsensä ulkopuoliseksi. Yhteenkuuluvuuden tunne vaikuttaa nuorten tyytyväisyyteen elämässä. Tutkimuksessa ilmeni myös, että suomalaisnuorten hyvinvointiin vaikuttaa positiivisesti vapaa-ajan yhteisöt. (Turun Sanomat 2017.) Herää kysymys, otetaanko koulutusjärjestelmässämme tarpeeksi huomioon erilaiset oppijat ja mitä koulut tekevät yhteisöllisyyden parantamiseksi. Koulut voisivat hyödyntää muita organisaatioita opetuksessa. Opetuksessa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi järjestöjä, jotka järjestävät vapaa-ajan toimintaa nuorille. Jos koulussa yhteenkuuluvuuden tunne on heikkoa, harrastustoiminnan avulla voidaan tarjota tueksi yhteisöllinen ja sosiaalinen oppimisympäristö. (Sitra 2017, 4.)

Opinnäytetyömme tilaaja on Turun Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys ry (myöhemmin tekstissä Turun NMKY). Liikunnan, musiikin sekä sosiaalityön lisäksi yhdistys järjestää monenlaista muuta harrastustoimintaa nuorille. Turun NMKY:n nuorisotoiminnassa järjestetään muun muassa rippikoulun käyneille nuorille kolmivuotista ohjaajakoulutusta, jonka tavoitteena on antaa valmiuksia ohjaajana toimimiseen leireillä sekä muussa toiminnassa.

Suoritimme kehittävän työharjoittelumme Turun NMKY:ssä vuoden 2017 alussa. Harjoittelun aikana saimme olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa yhdistyksen ohjaajakoulutusta yhdessä Turun NMKY:n nuorisotyöntekijöiden kanssa (myöhem-

min tekstissä Nuorisotiimi). Nuorisotiimiin kuului kehittämistyömme aikana järjestötoiminnan johtaja sekä kolme nuorisosihteeriä. Ohjaajakoulutuksessa mukana oleminen osoittautui kiinnostavaksi, mutta myös kehittämistä kaipaavaksi osa-alueeksi. Pääsimme Nuorisotiimin kanssa seuraamaan Turun NMKY:n nuorille suunnattua toimintaa hyvin läheltä. Nuorten sekä työntekijöiden kanssa työskentelyn myötä tutustuimme ja perehdyimme tähän organisaatioon säilyttäen kuitenkin objektiivisen näkökulman toimintaan. Tämä antoi erinomaisen lähestymistavan kyseisen järjestön nuorille suunnatun harrastustoiminnan tutkimiseen ja kehittämiseen tämän opinnäytetyön avulla.

Opinnäytetyölle ja kehittämistyölle löytyi selkeä tarve tilaajan puolelta. Tilaaja halusi selvittää, kuinka ohjaajakoulutusta voitaisiin kehittää, sillä koulutettavista aihealueista puuttui selkeä kirjallinen ohjeistus tai se oli vajavaista. Lisäksi tässä työssä selvitetään sitä, millainen vaikutus harrastustoiminnalla ja yhteisöllisyydellä on nuoren elämässä.

Tässä opinnäytetyössä vastaamme seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Minkälaisia kokemuksia nuoret saavat ohjaajakoulutuksesta?
- Miten ohjaajakoulutusta voidaan kehittää?

Kehittämistyössä aineisto kerättiin ohjaajakoulutuksessa mukana olleilta nuorilta ja yhdistyksen nuorisotyöntekijöiltä. Konkreettinen tuotoksemme on Turun NMKY:n nuorisotyöntekijöille suunnattu opas. Opas on tarkoitettu ohjaajakoulutuksen kouluttajien tueksi, mutta myös koulutuksessa mukana olevat nuoret hyötyvät siitä.

Työssämme esittelemme tilaajamme ja kerromme tilaajan järjestämästä ohjaajakoulutuksesta. Tämän jälkeen käsittelemme opinnäytetyöllemme olennaisia käsitteitä sekä kerromme tutkimuksemme tietoperustaa. Kerromme kehittämistyössä käyttämämme kehittämistyön menetelmistä sekä aineiston analysoimistavoista. Lopuksi esittelemme tulokset ja konkreettisen tuotoksen, esitämme jatkokehitysideoita, käsittelemme tilaajalta saamaamme palautetta sekä pohdimme työmme merkitystä yhteisöpedagogin näkökannalta.

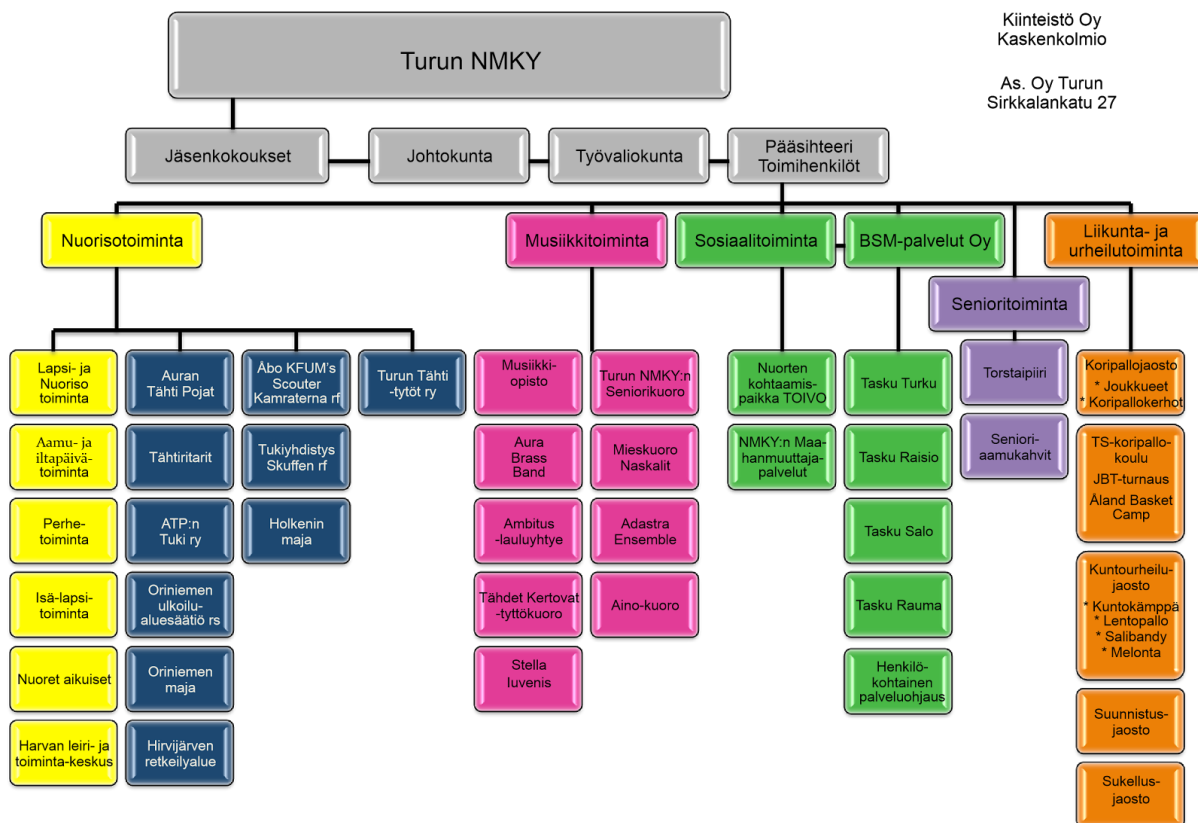
2 CASE: TURUN NMKY

Opinnäytetyömme tilaaja on Turun NMKY. Turun NMKY:n kattojärjestönä toimii YMCA-liike (Young Men's Christian Association), joka on vuonna 1844 perustettu maailman suurin ei-poliittinen nuorisoliike. Yhdistys perustettiin alun perin Lontoossa ja sen tarkoitus oli parantaa nuorten miesten hyvinvointia raamattukoulun, rukoushetkien ja muun yhteisöllisen toiminnan avulla. Lontoon teollistumisen myötä monet olivat alkaneet työskennellä tehtaissa perinteisten maanviljelystöiden sijaan. Tämä antoi ihmisille aiempaa enemmän vapaa-aikaa, jonka pelättiin vaikuttavan negatiivisesti nuorten miesten hyvinvointiin. George Williamsin johdolla 12 nuorta miestä perusti yhdistyksen, josta liike vähitellen levisi ympäri maailmaa. Liike toimii nykyisin 135 eri maassa 58 miljoonan ihmisen voimin. (YMCA Europe, 2017.)

Turkuun yhdistys perustettiin vuonna 1893 Ivar Thunebergin toimesta. Liike painottaa fyysisen, henkisen sekä hengellisen kasvun olennaisuutta ihmisen kehitykselle ja hyvinvoinnille. (Turun NMKY 2016a.) Turun NMKY toimii nuoriso-, lapsi- ja perheyön, musiikin sekä sosiaalitoiminnan parissa (Kuvio 1). Nuorisotyöhön kuuluvat esimerkiksi ohjaajakoulutukset, nuorisotalotoiminta, partio, iltapäiväkerho, isä-lapsitoiminta, rippikoulu sekä erilaiset kerhot ja toimintaryhmät. Nuorisotalotoimintaa Turun NMKY pyörittää Turun Hirvensalossa sekä syksystä 2017 lähtien Turun Hansakorttelissa yhteistyössä Turun kaupungin nuorisopalvelun kanssa (Turun Sanomat 2017). Liikuntaa Turun NMKY tarjoaa muun muassa koripallon, suunnistuksen, sukelluksen sekä kuntosalitoiminnan muodoissa. Musiikkitoimintaan kuuluvat esimerkiksi kuorot ja lauluryhmät sekä vaskipuhallinyhtyeen toiminta. (Turun NMKY 2017a, 12-18.)

Turun NMKY:n sosiaalityöhön kuuluvat esimerkiksi Nuorten kohtaamispaikka Toivo, NMKY-TASKU -tukiasunnot sekä maahanmuuttajien palvelunohjaus. Toivo on kaikille 17-28-vuotiaille avoin kohtaamispaikka, jonka tarkoituksena on tarjota mielekästä ja maksutonta toimintaa ja oleskelua syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Maahanmuuttajien palvelunohjausta on järjestetty vuodesta 2008 lähtien. Palvelu on suunnattu maahanmuuttajataustaisille ihmisille sekä heidän perheilleen, ja sen tarkoituksena on tarjota apua niin arjen pyörittämiseen kuin viranomaisten kanssa asioimi-

seen liittyvissä asioissa. NMKY-TASKU -tukiasunnot on vuodesta 1990 toiminut tuetun asumisen yhteisö, joka toimii lastensuojelun avo- ja jälkihuollon sektoreilla, joka tarkoittaa sitä, että asiakkaat ovat yleensä 16-21-vuotiaita nuoria. Toimintaa on tällä hetkellä Turussa, Raisiossa, Salossa ja Raumalla. Toiminnan tarkoituksena on nuoren arjen tukeminen ja itsenäisyyden kehittyminen eri tukitoimien avulla. (Turun NMKY 2017b)

Kuvio 1. Turun NMKY:n organisaatiokaavio 2017

Toiminnassa käytetään verkostotyötä nuorten ja perheiden tukemisessa, tehdään yhteistyötä nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa sekä toteutetaan vapaa-ajan ryhmä- ja vertaistukimuotoja. (Danska-Honkala & Poteri 2011, 128.) Turun NMKY tekee paljon yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Näitä ovat esimerkiksi Turun kaupunki ja muut lähiseudun kunnat, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä sekä Suomen Punainen Risti. Turun NMKY tekee yhteistyötä seurakuntayhtymän kanssa muun muassa rippikoulutyössä, nuorten aikuisten toiminnoissa sekä musiikki- ja jumalanpalveluselämässä. (Turun NMKY 2016b.)

Yhdistyksen toiminta pyörii työntekijöiden lisäksi hyvin paljon vapaaehtoisten voimin. Esimerkiksi Turun NMKY:n rippikoulun sekä ohjaajakoulutuksen käyneet nuoret

usein jäävät mukaan toimintaan vapaaehtoisina leiri- ja harrastustoiminnan ohjaajina, avustajina tai kouluttajina. Toiminnassa vuodesta 2002 mukana ollut Jami Lehtonen kertoo olevansa edelleen mukana toiminnassa, koska se on monipuolista ja avointa. Lehtosen mielestä on myös tärkeää olla mukana kasvattamassa nuoria. (Turun NMKY 2017c, 12.)

Turun NMKY haluaa tarjota nuorille mahdollisuuden vapaa-ajan viettoon ja kehittävään harrastustoimintaan, joka rohkaisee nuoria löytämään omat vahvuutensa ja mahdollisuutensa. Näitä toimia Turun NMKY vie eteenpäin noudattamalla seuraavia määrittelemiään arvoja: yhteisöllisyys, armollisuus, laadukkuus, hyvinvoinnin edistäminen sekä oikeudenmukaisuus. (Turun NMKY 2017d.)

Opinnäytetyömme kohdistuu Turun NMKY:n järjestämään nuorten ohjaajakoulutukseen, jota se tarjoaa rippikoulun käyneille, 16-18-vuotiaille nuorille. Koulutuksen tarkoituksena on antaa nuorille valmiuksia toimia erilaisissa ohjaustehtävissä esimerkiksi kerhoissa ja leireillä. Koulutusta järjestetään iltakoulutuksina kaupungissa sekä viikonloppuleireinä. Sen lisäksi, että ohjaajakoulutuksessa opetellaan erilaisia taitoja ryhmänohjauksesta retkeilytaitoihin, on koulutuksella myös tärkeä rooli nuoren kasvun tukemisessa. (Turun NMKY 2017e.)

3 NUOREN HYVINVOINNIN TUKEMINEN

Tässä pääluvussa ensin esittelemme kehittämistyössämme esille nousseita käsitteitä ja kerromme mitä ne tarkoittavat tässä opinnäytetyössä. Tämän jälkeen kerromme tietoperustaa ohjaamisesta ja ryhmätoiminnasta, nuoren itsetunnosta, yhteisöllisyydestä sekä näiden merkityksestä nuoren elämässä. Lopuksi käsittelemme kouluttajan roolia ja merkitystä ohjaajakoulutuksessa. Nämä aiheet valikoituivat opinnäytetyön tietoperustaksi siksi, että yhteisöllisyys ja itsetunto ovat tärkeitä tekijöitä nuoren kehityksessä. Myös ohjaaminen ja ryhmätoiminta ovat selkeä osa ohjaajakoulutusta. Näihin kaikkiin vaikuttaa kouluttaja, joka on ohjaajakoulutuksessa muutakin, kuin pelkkä tiedonvälittäjä. Kouluttajan rooli on merkittävä sekä ohjaajakoulutuksessa että nuorten elämässä.

3.1 Käsitteet

Nämä käsitteet ovat oleellisia opinnäytetyömme kannalta, koska samoja aihepiirejä esiintyy vahvasti ohjaajakoulutuksissa. Näistä keskeisimpiä ovat *seurakuntien isostoiminta*, *ohjaajakoulutus* sekä *seikkailukasvatus*.

Seurakuntien isostoiminta

Isostoiminnan määritteleminen on tärkeää tämän opinnäytetyön kannalta, sillä Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksella on paljon yhteneväisiä piirteitä seurakuntien isoskoulutusten kanssa. Sekä seurakuntien isoskoulutus, että Turun NMKY:n ohjaajakoulutus sisältävät esimerkiksi paljon ryhmätoimintaan liittyviä opetussisältöjä.

Valtaosa evankelis-luterilaisista seurakunnista järjestää niin kutsuttua *isoskoulutusta*, jossa rippikoulun käyneitä nuoria koulutetaan toimimaan *isosina* eli eräänlaisina tukea antavina nuorina tuleville rippikoululaisille. Isoleksi voi ryhtyä rippikoulun jälkeen. Isoskoulutuksella on pitkä historia, joka voidaan jäljittää 1930-luvulle. Vakiintunutta toimintaa seurakunnissa se on ollut 1960-luvulta asti. 1990-luku oli isostoiminnan

“kulta-aikaa”, jolloin se muokkautui monissa seurakunnissa monivuotiseksi koulutukseksi ja siitä tuli keskeinen osa seurakuntien nuorisotyötä. Vuonna 2004 kirkkohallitus virallisti sanan “isonen”. (Venejärvi 2016, 10-11.) Korhosen (2011) mukaan isonen on nimityksenä osuva, sillä se kuvaa nuoren asemaa ja tehtävää rippikoulussa. Isonen on usein rippikoululaisille eräänlainen vanhempi sisarushahmo, joka on ikänsä ja asemansa puolesta sopiva vertaistuki nuorelle. (Porkka 2005, 85-86.) Isonen toimii samalla esimerkkinä rippikoululaisille sekä linkkinä nuorten ja työntekijöiden välillä (Venejärvi 2016, 10).

Isonen saa mahdollisuuden toimia erilaisissa vastuutehtävissä, kuten ryhmätilanteiden ohjaamisessa, rippikoululeirien käytännön askareissa sekä olla mukana hoitamassa rippikoulussa ilmeneviä ihmissuhdeasioita ikäänsä nähden sopivassa mitta-kaavassa. Isostoiminta on paljon muutakin kuin isoskoulutusta ja rippikouluisosena toimimista. Isonen voi toimia myös muissa tehtävissä seurakunnassa, kuten kerhon-ohjaajina, jumalanpalvelusavustajina sekä diakoniatyön projekteissa. Isostoiminta on tilaisuus nuorelle olla osa yhtenäistä joukkoa ja siihen liittyy kaikkea pelkästä yhdessä olemisesta leikkeihin, musiikkiin, koulutukseen ja hengellisyyteen. (Kirkkohallitus 2016, 9-11.)

Isostoiminnan teesit

- Nuori on ihme. Isostoiminnan lähtökohtana on nuoren oleminen ja kasvu sellaisena seurakuntalaisena kuin hän on.
- Isonen on osa nuorten porukkaa seurakunnassa. Isostoiminnassa tärkeää on turvallisuus, yhteys, ilo ja nähdä tulemisen kokemus.
- Kaikenlaisille nuorille on tilaa isostoiminnassa. Jokainen on tervetullut, riippumatta siitä, mitkä ovat hänen omat syynsä osallistua.
- Isosena tarvittavia taitoja ja tietoja opitaan sekä osallistumalla seurakunnan elämään että kouluttautumalla.
- Isoset suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa yhdessä työntekijöiden kanssa.
- Isostoimina rakentaa siltaa aikuiseen seurakuntalaisuuteen. (Kirkkohallitus 2016, 11.)

Ohjaajakoulutus

Monet järjestöt tarjoavat nuorille erilaisia koulutuksia. Esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliitto tarjoaa muun muassa tukioppilaskoulutusta, jossa nuoret oppivat vuorovaikutustaitoja, itsetuntemusta ja menetelmiä ryhmäyttämiseen. (Mannerheimin

Lastensuojeluliitto 2017.) KOTA ry järjestää koulutuksia joissa harjoitellaan ryhmien ohjaamista, arjen hallintaa ja seikkailukasvatuksen menetelmiä. Kyseisiä koulutuksia toteutetaan sosiaali-, kasvatusta- ja kuntoutusalan opiskelijoille. (KOTA ry 2017.)

Turun NMKY järjestää kolmivuotista ohjaajakoulutusta, joka on osittain verrattavissa seurakuntien isoskoulutukseen, mutta on silti täysin oma kokonaisuutensa. Turun NMKY haluaa tukea nuorten kehitystä koulutusten avulla, ja siksi se pitää erityisen tärkeänä koulutussisältöjen jatkuvaa arviointia ja kehittämistä. (Turun NMKY 2017a, 6.) Nuorisolaki määrittelee nuoren alle 29-vuotiaaksi (Nuorisolaki 1285/2016, 3 §). Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksiin osallistuvat nuoret ovat rippikoulun käyneitä 16-18-vuotiaita.

Turun NMKY:n järjestötoiminnanjohtaja Ilpo Lahdenkauppi (2017) kertoo ohjaajakoulutuksen jakautuvan kolmeen eri vaiheeseen: *isoskoulutukseen*, *apujohtajakoulutukseen* sekä *semijohtajakoulutukseen*. Jokainen koulutusvaihe kestää yhden vuoden. Isoskoulutus on ohjaajakoulutuksen ensimmäinen vaihe ja sen tavoitteena on antaa koulutettavalle nuorelle valmiuksia toimia leiriohjaajana, isosena sekä pienryhmäohjaajana. Koulutuksen toisena vuonna siirrytään apujohtajakoulutukseen, jossa koulutettavan valmiuksia syvennetään myös retkiohjaajana sekä apujohtajana toimimiseen. Koulutuksen viimeinen vaihe on semijohtajakoulutus, jonka suorittuaan nuorella on valmiuksia toimia leirien johtotehtävissä sekä muissa vastuullisissa ohjaustehtävissä. (Lahdenkauppi 2017.)

Ohjaajakoulutusvuodet ovat itsenäisiä kokonaisuuksia. Jokaiseen kolmeen eri ohjaajakoulutusvuoteen ilmoitaudutaan erikseen. Koulutukset alkavat joka syksy ja kestävät seuraavaan kevääseen asti. Ensimmäisen koulutusvuoden jälkeen voi koulutusta jatkaa toiselle ja kolmannelle vuodelle, mutta se ei ole pakollista. (Turun NMKY 2017e.) Vuonna 2016 ohjaajakoulutuksessa oli mukana noin 50 nuorta. Kaupungissa järjestettäviä koulutuskertoja oli lukuvuoden aikana yhteensä 42 ja koulutusleirejä kertyi yhteensä yhdeksän kappaletta. (Turun NMKY 2017c.)

Turun NMKY:n ohjaajakoulutus on keino tarjota nuorelle pitkäjänteistä tukea sekä kehittävää vapaa-ajan toimintaa. Koulutusvuosien aikana on mahdollista tukea nuorta esimerkiksi psyykkisen kehityksen, seksuaalisen identiteetin ja itsenäistymiskysy-

mysten kanssa sekä elämän ongelmakohdissa ja kriiseissä. (Paananen & Tuominen 2002, 14.) Ohjaajakoulutuksiin osallistuvat nuoret ovat pääosin Turun NMKY:n rippikoulun käyneitä nuoria, jotka haluavat jatkaa mukana toiminnassa ohjaajan roolissa. Yksi koulutuksen tavoitteista onkin valmistaa ohjaajia toimimaan rippikouluisosina sekä ohjaajina nuorten- ja lastenleireillä. Toinen yhtä tärkeä tavoite on nuoren oman identiteetin kasvun tukeminen (Paananen & Tuominen 2002, 11).

Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksen sisällöt (Kuvio 2) käsittelevät muun muassa identiteetin rakentamista, itsetunnon ja -varmuuden kohentamista, johtajuutta, vuorovaikutustaitoja, päihdekasvatusta sekä kouluttamistaitoja. Koulutuksessa käsitellään esimerkiksi vastuuntuntoisen isosen ominaisuuksia, pohditaan omia vahvuusalueita ja opetellaan oman itsensä sekä muiden hyväksymistä. Koulutusten yhtenä tavoitteena on kouluttaa ohjaajia rippikoululeirejä varten, mutta ohjaajat voivat lisäksi toimia muissa NMKY:n toiminnoissa, kuten lapsille ja nuorille suunnatuilla leireillä. (Turun NMKY:n Nuorisotiimi 2017.)

Kuvio 2. Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksen rakenne

Seikkailukasvatus

Seikkailukasvatuksella tarkoitetaan elämyksellistä toimintaa, joka vaikuttaa kehittävästi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen itsetuntemukseen, sekä vahvistaa yhteistyötaitoja, oma-aloitteisuutta, identiteetin rakentumista ja rohkeutta. (Suomen nuorisokeskusyhdistys 2017.)

Vaikka seikkailukasvatus on käsitteenä suhteellisen uusi, on sitä harjoitettu jo hyvin pitkään. Seikkailukasvatuksen käsite vaihtoehtoisena pedagogiana saattaa jäädä pian historiaan ja näin tulevaisuudessa seikkailukasvatukselle ominaiset piirteet olisivat vallitseva osa kasvatuspädagogikkaa. Seikkailukasvatusta voidaan toteuttaa erilaisin toiminnallisoin menetelmin, kuten seikkailuliikunnalla, luonnossa liikkumisella, ongelmanratkaisuharjoitteilla sekä ilmaisullisilla ja luovilla menetelmillä. Seikkailukasvatusta voidaan käyttää esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisyssä, henkilöstökoulutuksessa sekä perhetyössä. (Eräketu Oy, 2017.)

Jotta seikkailukasvatus voidaan erottaa esimerkiksi urheilusta, elämyksellisestä matkailusta tai harrastuksista, on toimintaan sisällyttävä ainakin joitain seuraavista ominaisuuksista: tavoitteellisuus, toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, haastavuus, yllätyksellisyys tai vuorovaikutteisuus luonnon tai muun ympäristön kanssa. (Kivelä & Lempinen 2010, 19.) Seikkailutoimintoja on monenlaisia ja ne voidaan jaotella seuraaviin eri tasoihin: leikkiminen, seikkailu, rajaseikkailu ja epäseikkailu. Toimintojen rajat ovat häilyviä, eikä kaikkea seikkailutoimintaa pystytä luokittelemaan näiden mukaan. Kaikkein toimintaan vaikuttaa muun muassa osallistujan osaamistaso ja kokemustausta, olosuhteet. (Kivelä & Lempinen 2010, 19-20.)

Leikkimisellä tarkoitetaan toimintaa, jossa osallistuja toimii osaamistasonsa alapuolella. Toiminta voi olla osallistujan mielestä hauskaa tai miellyttävää, mutta se voi tuntua myös tylsältä ja lapselliselta. Leikkimisen merkityksellisyyttä ei pidä vähätellä, sillä sen helppous ja hauskuus ovat tärkeitä ominaisuuksia toiminnassa. (Kivelä & Lempinen 2010, 19-20.)

Seikkailussa osallistuja käyttää osaamistaan ja kokemuksiaan hyödyksi toiminnassa. Seikkailu on haastavaa sekä kiinnostavaa ja siinä opitaan uusia taitoja. Toiminnasta

saadut positiiviset kokemukset kannustavat osallistujaa jatkamaan toimintaa haastavampiin muotoihin. (Kivelä & Lempinen 2010, 19-20.)

Rajaseikkailulla tarkoitetaan toimintaa, jossa osallistuja toimii osaamistasonsa ylärajalla. Toiminta on haastavaa ja siksi siitä suoriutuminen antaa erityisen voimakasta tyydytystä osallistujalle. Adrenaliinintäyteinen toiminta on mielekästä ja uudet opitut asiat sekä selätetyt haasteet innostavat osallistujaa haastamaan itseään yhä enemmän. (Kivelä & Lempinen 2010, 19-20.)

Epäseikkailussa osallistuja toimii osaamistasonsa ulkopuolella. Toiminta on vaarallista ja osallistuja kokee, etteivät tapahtumat ole hänen hallinnassaan. Tässä toiminnassa on suuri riski onnettomuuksille ja näiden sattuessa osallistuja tuntee itsensä tyydyttyneen sijaan pelokkaaksi. (Kivelä & Lempinen 2010, 19-20.)

Seikkailukasvatus on keskeinen osa Turun NMKY:n ohjaajakoulutusta ja se onkin yksi suurimmista erottavista tekijöistä verrattuna seurakuntien isokoulutuksiin. Turun NMKY:n seikkailukasvatus käsittää muun muassa leirikeskus- sekä retkeilytaitoja, veneilyä ja veneilyturvallisuutta, melontaa, tuli- ja teräasekoulutusta, köysitoimintaa, muonituskoulutusta, merenkulkutaitoja sekä navigointikoulutusta. (Turun NMKY:n Nuorisotiimi 2017.)

3.2 Ohjaaminen ja ryhmätoiminta

Suomessa on tarjottu monenlaista nuorille suunnattua ryhmätoimintaa jo pitkään esimerkiksi harrastus- ja kansalaisjärjestöjen voimin. Tällainen toiminta tarjoaa hyvän ja erilaisen oppimisympäristön koulun ohelle muun muassa kerhojen ja leirien muodossa. Järjestöjen tarjoama toiminta on vähemmän muodollista kuin koulussa, mutta toiminnan tarkoituksena on muukin, kuin pelkkä hauskanpito. (Kivelä & Lempinen 2010, 28-29.)

Ryhmässä toimiminen on erinomainen keino nuorelle harjoittaa esimerkiksi yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Nuoret saavat ryhmässä vertaistukea sekä pystyvät jakamaan ajatuksiaan ja kokemuksiaan toisten nuorten ja turvallisten aikuisten kanssa. Nuoret

saavat ryhmätoiminnassa myös positiivisia kokemuksia yhdessä muiden nuorten kanssa. (Kivelä & Lempinen 2010, 30.)

EHYT ry:n (2015, 11) mukaan ryhmien ohjaamisen haasteena on se, että siihen ei ole tarjolla tarpeeksi koulutusta. Monenlaisia ohjaamiseen liittyviä oppaita on julkaistu paljon, mutta siihen liittyvää varsinaista tutkimustietoa on vähän. Ohjaamisen käsitteellä ei ole vakiintunutta merkitystä edes ohjauksen ammattilaisten keskuudessa. (Marttila, Pokki & Talvitie-Kella 2008, 5-7.)

Ohjaamista voidaan kuitenkin pohtia siihen tarvittavien taitojen kautta. Ohjaamisen taidot voidaan jakaa kolmeen ryhmään: *reaktio-, vuorovaikutus- ja toimintataitoihin*. Reaktiotaidoiksi voidaan lukea esimerkiksi aktiivinen kuuntelu, empatia sekä tiedon jakaminen. Näitä taitoja käytetään yksilön sekä koko ryhmän tarpeiden ja toiminnan ymmärtämiseen. Vuorovaikutustaidoilla tarkoitetaan muun muassa ryhmän osallistujien tasapuolista huomiointia, tukemista sekä yhteisöllisyyden rakentamista. Toimintataidoilla voidaan rohkaista osallistujia ilmaisemaan itseään sekä tuomaan esiin omia vahvuuksiaan. Toimintataidoiksi voidaan luokitella esimerkiksi kysyminen ja ohjaajan omien kokemusten mukaan tuominen keskusteluun. (Marttila, Pokki & Talvitie-Kella 2008, 5-7.)

Nuorille järjestetyssä ryhmätoiminnassa on tärkeää, että toiminta palvelee nuoren, eikä ohjaajan tarpeita. Tämä ei tee ohjaajan merkityksestä yhtään vähäisempää, mutta ohjaajan tulee olla ryhmän aikuinen ja näin ollen kantaa aikuisen vastuu ryhmän toiminnasta. Ohjaajan tulee sitoutua toimintaan koko ryhmän elinkaaren ajan. Olisi hyvä, jos ryhmää ohjaisi aina sama henkilö tai henkilöt. Yhtäjaksoisuus luo luottamuksen tunnetta ryhmässä, joka puolestaan helpottaa ryhmän tavoitteiden saavuttamista. (Kivelä & Lempinen 2010, 42-43.)

Ohjaamistaitoja kehitetään Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksessa erilaisin menetelmin ja harjoituksin. Ohjaamisen eri osa-alueita ohjaajakoulutuksessa ovat muun muassa lastenohjaus, leikit ja niiden ohjaaminen sekä rippikoululeireillä ryhmätuntien eli ”ryhmisten” ohjaaminen. Seurakunnissa samankaltaiset ryhmätunnit tunnetaan nimellä ”*raamis*”. Ohjaajakoulutuksessa käsitellään esimerkiksi leikkimisen merkitystä ja hyötyjä. Nuoret oppivat koulutuksessa toimimaan auktoriteettina ja roolimallina,

kun he toimivat jatkossa itse ohjaajina lapsille ja muille nuorille. Lisäksi ohjaajakoulutettavat harjoittelevat ryhmänohjaustaitoja käyttämällä erilaisia toiminnallisia menetelmiä. Tärkeänä osana koulutusta on myös erityisryhmien ohjaaminen. Koulutuksessa opitaan ymmärtämään eri erityisryhmiä (esimerkiksi kehitys- ja liikuntavammaiset, erilaisista keskittymishäiriöstä kärsivät tai muuten erityistä huomiota vaativat) ja toimimaan heidän kanssaan opastaen, tukien sekä neuvoen. (Turun NMKY:n Nuorisotiimi 2017.)

Ryhmätoimintataitoja kehitetään Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksessa sekä teoriaa käsittelemällä, että käytännön harjoituksilla. Ohjaajakoulutuksessa käsiteltäviä asioita ovat esimerkiksi ryhmädynamiikka, ryhmätyöskentely sekä ongelmatilanteiden käsittely. Ryhmätoimintataidot tulevat tarpeeseen etenkin rippikoululeireillä. Rippikoululeireillä pidetyt ryhmikset ovat iso osa leirien kokonaisuutta ja niiden ohjaaminen on ohjaajakoulutuslaisten vastuulla. (Turun NMKY:n Nuorisotiimi 2017.)

3.3 Nuoren itsetunto ja sen merkitys

Mätön (2015, 18) mukaan itsetunto muodostuu itsearvostuksesta, -luottamuksesta ja -tuntemuksesta. Itsetunto on vaikuttava tekijä ihmisen mielenterveydessä, hyvinvoinnissa ja vuorovaikutuksessa. Se on merkittävä tekijä ihmisen hyvinvoinnin kannalta, sillä se vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmisen mielialaan, päätöksentekoon, onnellisuuteen ja vuorovaikutustaitoihin (Räsänen 2015, 5).

Ihmisen itsetunto saattaa poiketa paljon siitä, miten hän näyttäytyy muille ihmisille, sillä itsetunto on vain ihmisen oma käsitys itsestään ja siihen vaikuttavat sekä sisäiset että ulkoiset tekijät. Ihminen saattaa esimerkiksi kuvitella itsensä täysin erinäköiseksi, kuin miten muut hänet näkevät. Olennaisena osana itsetuntoa on itsensä, omien taitojensa ja vahvuuksiensa arvostus sekä omien vajaavaisuuksiensa hyväksyminen. (Räsänen 2015, 8.) Aalto (2003, 5) kertoo itsetunnon olevan hyvä silloin, kun itsessään näkee enemmän positiivisia kuin negatiivisia puolia. Itsetunto on huono silloin, kun negatiiviset puolet ovat ihmisen mielestä hallitsevampia. Hy-

vään itsetuntoon liittyy lisäksi itsetuntemus eli se, että tunnistaa myös omat heikkoutensa (Pylvänäinen 2014, 3).

Itsetunto määritellään joko huonoksi tai hyväksi. Itsetunto voi olla myös jotakin näiden kahden väliltä ja sitä voi kuvailla monin eri adjektiivein, kuten korkea, vahva, matala tai heikko. Sellaiset ihmiset, joilla on korkea itsetunto, puhuvat itsestään positiiviseen sävyyn. Toisin kuin voisi kuvitella, ihmiset joilla on matala itsetunto, eivät suinkaan pidä itseään täysin epäonnistuneina ja arvottomina yksilöinä, vaan puhuvat itsestään enemmän neutraaliin sävyyn ilman vahvoja ilmauksia. Itsetunto vaikuttaa siihen, miten puhumme toisista ihmisistä: kun itsetunto on terve, pitää myös muita ihmisiä arvokkaina ja kehuminen sekä kiittäminen ovat luonnollista ja vaivatonta. (Pylvänäinen 2014, 8.)

Nuoren itsetuntoa ja sen merkitystä pohdittaessa osoittautuu mielenkiintoiseksi Räsänen (2015, 9) kuvailu ihmisen itsetunnon jakautumisesta julkiseen ja yksityiseen itsetuntoon. Ihmisen yksityinen itsetunto vastaa sitä, mitä ihminen todella itsestään ajattelee ja kuinka paljon hän arvostaa itseään. Julkinen itsetunto saattaa poiketa täysin yksityisestä itsetunnosta, sillä se on käsitys, jonka haluamme antaa itsestämme muille ihmisille. Nuoren kohdalla tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että nuori ei ilmaise todellisia ajatuksia itsestään. Hän saattaa vaikuttaa hyvin itsevarmalta, mutta todellisuudessa kamppailla huonon itsetunnon kanssa. (Räsänen 2015, 9.)

Nuoren kehityksen kannalta on tärkeää, että nuorella on hyvä itsetunto, jolloin hän arvostaa itseään ja elämäänsä (Mättö 2015, 17). Moni nuori kärsii huonosta itsetunnosta ja sillä saattaa olla erittäin suuri vaikutus nuoren toimintaan ja valintoihin. Ihmisen itsetunnon mahdollinen heikkeneminen alkaa noin 9-12-vuoden iässä ja jatkuu aina 18-22 ikävuoteen asti. (Räsänen 2015, 26-27.) Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksessa olevat nuoret ovat 16-18-vuotiaita, joten ohjaajakoulutus on merkittävässä roolissa tukemassa nuoren kehitystä ja itsetuntoa. Pelkästään murrosikää ja siihen kuuluvia mielialan vaihteluita ei Räsänen kuvailemasta itsetunnon heikkenemisestä voida syyttää, sillä itsetunto rakentuu ja vakiintuu hyvin pitkälle jo lapsuuden aikana. Ikätoverit ovat suuri vaikuttava tekijä nuoren elämän kasvu- ja kehitysvaiheessa. (Räsänen 2015, 26-27.)

Nuoren huono itsetunto näkyy usein sulkeutuneisuutena ja vaikuttaa negatiivisesti nuoren vuorovaikutustaitoihin. Nuori, jolla on huono itsetunto, on erityisherkkä kritiikille ja saattaa loukkaantua helposti. (Aalto 2003, 5.) Negatiivisen palautteen käsitteleminen vaikuttaa ihmisen ja etenkin nuoren itsetuntoon. Kun nuori pystyy käsittelemään kritiikkiä rakentavasti ja pääsemään yli epäonnistumisen tunteesta, hän luo vahvaa pohjaa itsetunnolleen ja edistää omaa hyvinvointiaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että nuori asettaa itselleen tavoitteita, saavuttaa ne sekä selviää elämän tuomista haasteista. (Pylvänäinen, 2014, 16.) Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksessa nuori pääsee haastamaan itsensä sekä fyysisesti että henkisesti. Haasteiden kohtaaminen ja niistä selviäminen luo hyvää pohjaa nuoren itsetunnolle.

Ryhmään kuuluminen ja osallistavat ryhmätoimintamuodot Turun NMKY:ssä tukevat nuoren psyykkistä kehitystä sekä identiteetin rakentumista. Pylvänäisen (2014, 22-23) mukaan sosiaaliset suhteet ovat tärkeä elementti nuoren itsetunnon vahvistamisessa. Nuorelle on tärkeää saada vertaistukea ja peilata omia kokemuksiaan muiden nuorten kanssa. Jokainen nuori kaipaa toisten hyväksyntää ja positiivista palautetta. Vanhempien palautetta tärkeämpää nuorelle on omien ikätovereiden hyväksyntä ja luottamus. Yhteisöihin ja ryhmiin kuuluminen antaa nuorelle positiivisia, itsetuntoa kohottavia kokemuksia ja ovat näin tärkeä osa nuoren kehittymistä. (Cacciatore 2005, 94–110,125.)

3.4 Yhteisöllisen harrastustoiminnan merkitys nuorelle

Ihmiselämän perustana on tuntee olevansa tärkeä toisille ihmisille. Arvostetuksi tulemisen tunne syntyy vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa monenlaisissa elinympäristöissä. Elämänsä aikana ihmiset ovat mukana erilaisissa yhteisöissä. Näitä yhteisöjä ovat esimerkiksi perhe, koulu sekä harrastustoiminta. Näissä eri yhteisöissä nuoret tulevat kohdatuksi eri tavoin. (Häkli, Kallio & Korkiamäki 2015, 9.)

Kaikissa ihmissuhteissa ja ympäristöissä nuori ei tule kokemaan arvostetuksi tulemisen tunnetta. Kaikille tulee vastaan tilanteita, joissa tulee epäoikeudenmukaisesti kohdelluksi, mikä voi vahingoittaa sosiaalista kehitystä ja elämänhallintaa. (Häkli, Kallio & Korkiamäki 2015, 9.) Nuoren elämänhallinnan vaikeudet voivat liittyä van-

hempien eroon tai alkoholiongelmiin (Nuorisotutkimusseura 2016). On joka tapauksessa muistettava, että kaikki nuoret voivat olla syrjäytymisuhan alla perhetaustoista tai -oloista riippumatta. Jokainen tarvitsee apua selvitäkseen elämän haasteista. (Häkli, Kallio & Korkiamäki 2015, 9-10.)

Harrastukset voivat ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja lisätä hyvinvointia. Harrastus voi olla ohjattua tai omatoimista. Usein harrastamiseen liittyy yhteisöllinen toiminta. Erilaiset harrastukset tukevat nuoren itseilmaisua, terveyttä ja hyvinvointia. Tämän takia hallituksen tavoitteena on edistää lasten ja nuorten maksutonta tai kohtuuhintaista vapaa-ajan toimintaa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.) Myös nuorisolain yhtenä tavoitteena on tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa (Nuorisolaki 1285/2016 2§). Valtion nuorisoneuvoston (Nuora) antamassa lausunnossa sanotaan, että nuorten harrastustoimintaan panostaminen on yksi parhaisista tavoista lisätä nuorten hyvinvointia. Harrastukset vaikuttavat positiivisesti nuoren kehitykseen vahvistamalla itseluottamusta ja lisäämällä vuorovaikutustaitoja. (Nuora 2015.)

Ohjaajakoulutukset ovat nuorille toiminnallinen harrastusmuoto, jossa korostuu yhteisöllinen leiritoiminta. Turun NMKY:n oma leirikeskus Harvan saarella tarjoaa loistavat puitteet mielenkiintoisille ja opettavaisille koulutuksille. (Lahdenkauppi 2017.) Turun NMKY:n lisäksi monet muut organisaatiot järjestävät leiritoimintaa ja koulutusleirejä lapsille ja nuorille. Suomen Punainen Risti järjestää eri toimintamuotoihin kuten kansainväliseen työhön, ensiapu- ja ystävätoimintaan liittyviä kesäleirejä ympäri Suomea. LiikUlla, eli Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:llä, on tarjolla monipuolisia liikuntaleirejä tuhansille lapsille ja nuorille. Seurakunnat ympäri Suomen, kuten Helsingin sekä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymät järjestävät erilaisia leirejä, joita ovat muun muassa: rippileirit, isoskoulutusleirit ja monet vapaa-ajan leirit. (Helsingin Seurakunnat 2017, Liiku 2017, Suomen Punainen Risti 2017, Turun ja Kaarinan Seurakuntayhtymä 2017.)

Leiri toimintaympäristönä tarjoaa tilaisuuksia elämyksiin, kokemuksiin ja oppimiseen. Toiminnan pohjalla ovat elämän perusasiat: vuorovaikutus ihmisten kanssa, ruoka ja lepo. Kokonaisvaltainen kasvatus ja yhdessäolo toteutuvat leiriympäristössä, jossa eletään yhdessä ympäri vuorokauden. Käytännönläheinen tekeminen ja harjoittelu

ovat tehokkaita ja innostavia tapoja oppia. Nämä oppimistavat ovat ominaisia leirikoulutoiminnassa. (Ketola 2002, 48-55.)

Luonto on erinomainen toimintaympäristö leiritoiminnalle. Nuoret opettelevat leireillä ottamaan vastuuta, tekemään itse omia valintojaan ja toimimaan yhteistyössä muiden kanssa. Monet merkittävät lapsen kehityksen asiantuntijat ovat ilmaisseet positiivisia ajatuksia kesäleireistä. Esimerkiksi lisensoitu psykologi Bruce Muchnick kertoo, että jokaisella leirillä, jolla hän on työskennellyt, on yhteisöllinen ilmapiiri, joka mahdollistaa ainutkertaiset kokemukset. Hänen mielestään kaikkien leiriyhteisöjen tavoitteena pitää olla se, että jokainen saa kokea itsensä arvostetuksi ja hyväksytyksi. Tällaisessa ympäristössä suunniteltu toiminta, vuorovaikutuksessa positiivisten roolimallien, kuten leiriohjaajan tai -kouluttajan kanssa, on askel kohti nuoren turvallista elämänlaatua. (American Camp Association 2017.)

3.5 Kouluttajan rooli

Kouluttaja on asiantuntija, joka tuntee käsiteltävän asian pääpiirteittäin. Käsiteltävästä asiasta ei tarvitse tietää ja osata kaikkea. Kouluttajan tehtävänä on käyttää osaamistaan niin, että se tukee asianmukaisesti oppijoiden kehittymistä kohti tavoitteisiin pääsyä. (Kupias 2007, 12.) Koulutuksen kannalta on tärkeää, että kouluttaja tietää mihin tarpeeseen koulutusta järjestetään. On vaikea suunnitella tarkoituksenmukaista koulutusta, jos sen tavoitteet ovat epäselvät. (Koski & Kupias 2012, 11.) Kouluttajan on tarpeellista miettiä, mitkä ovat hyödyt, jotka osallistujat saa koulutuksesta. Koulutuksen päätyttyä osallistujien pitäisi pystyä kertomaan mitä he saivat tai oppivat siitä, ja miksi he osallistuivat kyseiseen koulutukseen. (Parviainen & Valvio 2013, 30.)

Hyvä kouluttaja ei mene vain puhumaan asiasta, vaan miettii etukäteen, miten hyödyntää omaa asiantuntijuuttaan ja mitkä ovat oman osaamisen rajat. (Koski & Kupias 2012, 17-46.) Kouluttajan tulee valmistautua tehtävänsä kuten kuka tahansa esiintyjä. Mitä paremmin esiintyjä suunnittelee ja valmistelee kaiken etukäteen, sitä suuremmalla todennäköisyydellä esitys onnistuu. Esiintymisjännitystä pystyy hallitsemaan paremmin, kun käsiteltävät asiat on harjoiteltu etukäteen. (Parviainen & Valvio 2013, 25.)

Koulutuksessa käsiteltäviä asioita mietitään aina osallistujien näkökulmasta. Koulutuksella pitää olla huolella harkittuja oppimista edistäviä tavoitteita. Kouluttajan ei tarvitse käyttää kaikkea asiantuntemustaan, vaan oleellista on valita osallistujien tarpeisiin ja koulutuksen tavoitteisiin sopivat aihekokonaisuudet. Oppijoille on tärkeää, että tavoitteet koetaan omaa toimintaa tukeviksi ja henkilökohtaisella tasolla merkittäviksi. (Koski & Kupias 2012, 21-23.)

Ennen koulutusta pitää huomioida monta käytännön asiaa. On välttämätöntä, että koulutuksen osallistujia tiedotetaan koulutuksesta. Tieto koulutusajankohdasta on hyvä olla osallistujilla mahdollisimman ajoissa. Ennakkoinformaatiot koulutuspaikasta ja käsiteltävistä aiheista voivat vaikuttaa osallistujien motivoitumiseen. (Parviainen & Valvio 2013, 11-12.) Materiaalit pitää valmistella koulutukseen etukäteen. Materiaaleja ovat esimerkiksi tietokoneella tehdyt diat, monisteet, erilaiset esineet tai fläppitaululle luotu materiaali, joita kouluttaja käyttää apuna aihesisältöjen havainnollistamiseen. (Koski & Kupias 2012, 75.) Mielenkiinto asiaa kohtaan voi lisääntyä, jos materiaalia on mahdollisimman monessa muodossa (Parviainen & Valvio 2013, 37).

Kouluttajan on hyvä pohtia koulutusryhmän ohjaamista ja huomioimista. Ryhmän kanssa on hyvä sopia pelisäännöistä koulutuksen aikana, kuten siitä missä kohtaa on hyvä esittää kysymyksiä tai puhua vapaasti. Kouluttajan pitää huolehtia avoimesta ja turvallisesta ilmapiiristä, jossa jokaisen mielipiteet otetaan huomioon. Koulutuksessa saattaa olla henkilöitä, jotka tuntevat jo valmiiksi toisensa, tai sitten henkilöitä jotka eivät tunne ketään koulutuksessa. Voi olla hyödyllistä sekoittaa istumajärjestystä tai varmistaa erilaisissa koulutustilanteissa, että ryhmät sekoittuvat. Näin henkilöt, jotka eivät tunne muita osallistujia pääsevät tutustumaan uusiin ihmisiin. (Koski & Kupias 2012, 125-141.)

Koulutustilaisuuden päättäminen on yhtä tärkeää kuin sen aloitus. Kouluttajan pitää muistaa kerätä osallistujilta palautetta omasta kouluttamisestaan. Osallistujia voi pyytää täyttämään esimerkiksi arviointilomakkeen. (Parviainen & Valvio 2013, 189-191.) Palautetta on viisasta kerätä suhteessa koulutuksen tavoitteisiin. Osallistujia kannattaa pyytää arvioimaan kouluttajan lisäksi omaa kehittymistään koulutuksessa. Palautetta voi kerätä suullisesti, kirjallisesti tai erilaisilla menetelmillä. Esimerkiksi kuva-

palautteessa osallistuja valitsee kuvakortin, jonka avulla hän voi kertoa tunnelmistaan koulutuksen loputtua. (Koski & Kupias 2012, 182-189.)

Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksen kouluttajalla on tärkeä rooli. Kouluttajan asenne ja ammattitaito vaikuttavat paljon siihen, miten nuoret kokevat ohjaajakoulutuksen. Ohjaajakoulutuksen kouluttajalla pitää olla aito kiinnostus nuoria kohtaan ja kouluttajan on tärkeää olla läsnä. On oleellista, että jokaiselle koulutukselle löytyy tarkoituksenmukainen koulutusmateriaali, joka saadaan välitettyä nuorille. Materiaali voidaan saada välitettyä myös niin, että koulutusryhmä löytää itse vastauksen haluttuun asiaan. Kouluttajan ei tarvitse kertoa ja opettaa kaikkea itse, vaan pitää antaa koulutusryhmän aktiivisesti etsiä tietoa ja vastauksia. (Lahdenkauppi 2017.)

4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

Valitsimme kehittämistyön menetelmiksi kyselyn, haastattelun ja *brainwritingin*. Keräsimme aineistoa sekä nuorilta että kouluttajilta. Nuorilta keräsimme pääasiassa aineistoa kyselyllä, koska halusimme tavoittaa mahdollisimman monta nuorta. Halusimme selvittää, miten nuoret hyötyvät ohjaajakoulutuksesta. Nuorisotyöntekijöiltä ja vapaaehtoisilta kouluttajilta hankimme tietoa haastatteluiden sekä brainwritingin avulla. Kouluttajilta sekä nuorilta keräsimme tietoa siitä ovatko koulutussisällöt tarkoituksenmukaisia. Kouluttajilta halusimme selvittää mikä heitä voisi auttaa toteuttamaan jatkossa koulutuksia vielä sujuvammin. On ratkaisevaa, että molemmat osapuolet viihtyvät koulutuksissa.

Kehittämistyön menetelmämme ovat valideja eli päteviä, sillä käyttämillämme menetelmillä on selvitetty tavoiteltuja asioita. Tuloksien luotettavuutta parantaa se, että niistä on raportoitu eri perspektiiveistä. Pystymme käyttämiemme menetelmien avulla antamaan vastaukset tutkimuskysymyksiimme (ks. s. 6). Kehittämistyömme tuloksia voi yleistää ja hyödyntää samankaltaisissa toimintaympäristöissä, kuten seurakunnilla tehtävissä isoskoulutuksissa.

4.1 Kysely

Kyselyn avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto, jossa suurelta määrältä ihmisiä voidaan kysyä monia asioita. Kysely on menetelmänä nopea ja tehokas. Kyselyn heikkoutena pidetään sitä, ettei tiedetä, miten toisissaan vastaaja on vastannut kysymyksiin tai sitä, ovatko vastaajat perehtyneet tarpeeksi kyselyn aiheeseen. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 121.) Tämän vuoksi on hyvä, että tutkittava aihealue tunnetaan jo hyvin, ja halutaan enää varmistua tietyn aiheen paikkansapitävyydestä (Ojasalo ym. 2015, 40).

Käytimme kehittämistyön menetelmänä kyselyä, jotta saisimme mahdollisimman monelta ohjaajakoulutukseen osallistuneelta nuorelta ajatuksia ja mielipiteitä koulutusten nykytilasta, eli siitä minkälainen mielikuva nuorilla on koulutuksista tällä hetkellä. Ky-

sely oli sopiva menetelmä myös siksi, että tutkittava aihealue oli nuorille tuttu. Koulutuksiin osallistuvat nuoret ovat aktiivisia ja omasta tahdostaan tulleet mukaan koulutuksiin. Nuorilla on hyvä tietopohja ja kiinnostus aiheeseen, joten kaikki vastaajat olivat motivoituneita ja perehtyneet kyselyn aiheeseen. Tiedämme tämän, koska olimme itse mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa koulutuksia sekä seuraamassa nuorten toimintaa.

Kysely pystytään järjestämään monella eri tapaa. Se voidaan toteuttaa esimerkiksi postissa lähetettävällä tai verkossa julkaistulla lomakkeella. Kyselyn tekijä voi myös olla läsnä, kun henkilö vastaa kyselyyn. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 121.) Teimme kyselyrunгон (Liite 1), jonka pohjalta luotiin sähköinen kysely. Muotoilimme kysymykset nuorille helposti ymmärrettäviksi. Kysymysten ymmärrettävyys testattiin kahdella kohderyhmän ikäisellä nuorella. Kyselyssä oli sekä avoimia että monivalintakysymyksiä. Monivalintakysymyksissä nuoret saivat vastata asteikoilla 1-5, joista 1 oli ”täysin eri mieltä” ja 5 ”täysin samaa mieltä”. Jokaiselle koulutusryhmälle yhteisiä kysymyksiä oli liittyen koulutuksien viestintään, aikataulutukseen, kouluttajiin ja kyselyn lopussa ”fiiliskysymykset”.

Kysyimme monia kysymyksiä, joilla halusimme selvittää koulutusten mielekkyyttä ja tarvetta. Kysymyksiä olivat muun muassa ”Mikä oli parasta ohjaajakoulutuksissa?”, ”Anna arvosana käymällesi koulutukselle” ja ”Aiotko vielä jatkaa koulutusten parissa?”. Näitä mielipidekysymyksiä oli sekä avoimia että arvoasteikolla 1-5 määriteltäviä. Kysely tehtiin heti koulutusten päättymisen jälkeen päättäjäsiltana. Tämä oli sopiva ajankohta kyselylle, sillä nuorilla oli tuoreessa muistissa koulutukset ja niiden sisällöt.

Eri koulutusryhmille oli lisäksi spesifioidut kysymykset, liittyen pääasiassa koulutussisältöihin. Koulutussisältöön liittyvien kysymysten avulla selvisi mitä nuoret ovat oppineet ja miten he ovat kehittyneet ohjaajakoulutuksen aikana. Koulutussisällöistä oli esimerkiksi seuraavanlainen monivalintakysymys: ”koen, että pystyn toimimaan ryhmänohjaajana eri tilanteissa”. Teimme kyselyä varten tarpeeksi paljon kysymyksiä, jotta saisimme riittävästi tietoa nuorilta koulutuksen eri aihealueista. Kysely oli silti muotoiltu lyhyeksi, jotta mahdollisimman moni nuori jaksaisi siihen vastata.

Ohjaajakoulutuksissa oli mukana 39 nuorta, joista 29 (74%) vastasi kyselyyn. Nuoret, jotka eivät vastanneet kyselyyn, eivät olleet kevätkaudella enää aktiivisesti mukana koulutuksissa. Kysely tehtiin koulutusten päättäjäsiltana, johon osallistui 29 nuorta. Illan aikana kaikki osallistujat vastasivat puhelimen avulla sähköiseen kyselyyn. Vastausaikaa oli varattu illan ohjelmaan sopivasti (10 minuuttia). Olimme tyytyväisiä vastausprosenttiin.

Kysely on ollut menetelmänä käytössä ohjaajakoulutuksessa jo aiemmin. Sen avulla on kerätty palautetta ohjaajakoulutettavilta nuorilta. Kyselyä rakentaessa meillä oli apuna Turun NMKY:n vanha palautekyselylomake. Uusi palautekysely on nyt laajempi ja monipuolisempi, joten siitä on apua opinnäytetyömme lisäksi Turun NMKY:lle ohjaajakoulutuksen jatkoa ajatellen. Kaikki kyselyn kysymykset eivät olleet täysin relevantteja juuri meidän kehittämistyömme kannalta, mutta niistä oli hyötyä kouluttajille. Kehitystyömme kannalta tärkeimmät kysymykset liittyivät siihen, mikä oli parasta ohjaajakoulutuksissa, miten nuoret viihtyvät koulutuksissa ja millaisia asioita he ovat oppineet. Kyselyn avulla saimme paljon arvokasta tietoa koulutusten nykytilasta kokonaisuudessaan, ja siitä minkälainen tarve koulutuksilla on.

4.2 Haastattelu

Haastattelu on yksi käytetyimmistä tiedonkeruumenetelmistä, koska se sopii monenlaiseen kehittämistyöhön ja sillä saadaan kerättyä syvällistä aineistoa. Haastattelu sopii menetelmäksi, kun halutaan korostaa yksilöä, ja antaa yksilölle mahdollisuus esitellä itseään koskevia asioita mahdollisimman vapaamuotoisesti. Haastattelun kulkuun vaikuttaa se miten tarkasti kysymykset on muotoiltu. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset on jäsennelty ja laadittu ennakoon esimerkiksi eri aiheiden mukaan, mutta kysymyksiä voi esittää eri järjestyksessä haastattelun kulun mukaan. Strukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat ennalta määrättyjä ja ne esitetään saman kaavan mukaan kaikille haastateltaville, jolloin ei jää aikaa vapaalle keskustelulle. (Ojasalo ym. 2015, 106-108.)

Teimme puolistrukturoituja haastatteluja strukturoitujen haastattelujen sijaan siksi, että haastatteluissa olisi enemmän tilaa vapaalle keskustelulle. Kysymyksiin vastaa-

misen lisäksi haastateltavilla oli mahdollisuus esittää myös muita aiheeseen liittyviä huomioita ja ajatuksia. Näin saisimme mahdollisesti uutta tietoa, jota emme olisi huomioineet kysymyksissämme. Haastattelukysymykset (Liite 2) olivat kuitenkin tarkkaan mietittyjä, kehittämistyöhön pohjautuvia kysymyksiä. Kysymyksiä olivat esimerkiksi: ”Miksi alun perin lähdit mukaan ohjaajakoulutuksiin?”, ”Miten koulutukset ovat vaikuttaneet sinun elämääsi?” ja ”Ymmärsitkö millaisia tavoitteita eri koulutussisällöillä oli?”

Valitsimme neljä haastateltavaa: aktiivisesti koulutuksessa käyvän apujohtajan, ja kolme nykyään kouluttajana toimivaa nuorta aikuista. Haastatellut nuoret aikuiset ovat käyneet kaikki ohjaajakoulutukset aiemmin. Kysymykset olivat lähes samoja kaikille haastateltaville, mutta kouluttajille oli lisäksi kouluttamiseen liittyviä kysymyksiä. Valitsimme haastateltavat henkilöt heidän osallistumisaktiivisuutensa vuoksi. Nämä henkilöt ovat mukana aktiivisesti Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksessa. Aktiivisuutensa vuoksi nämä neljä haastateltavaa olivat hyviä koulutusryhmiensä edustajia, jonka ansiosta saimme laadullista tietoa kehittämistyöhömme.

Haastatteluista kaksi toteutettiin koulutusleirillä Harvan leirikeskuksessa ja toiset kaksi haastattelua pidimme Turun NMKY:n toimistotiloissa. Kaikki haastattelut kestivät noin 20 minuuttia. Haastattelutilanteet olivat rentoja ja tunsimme nuoret entuudestaan työharjoittelumme kautta, mikä antoi mahdollisuuden puhua avoimesti koulutuksista. Käytämme opinnäytetyössämme haastattelemistamme nuorista lyhenteitä HN1,2,3 ja 4. HN4 on apujohtajakoulutuksen käynyt aktiivinen nuori. HN1, 2 ja 3 ovat nykyään kouluttajina toimivia nuoria aikuisia.

4.3 Brainwriting

Brainwriting on menetelmä, jonka päätarkoitus on tuottaa mahdollisimman paljon ideoita, joista myöhemmin valitaan käyttökelpoisimmat. Brainwritingin tarkoituksena on kerätä ideoita, tietoa ja ajatuksia mahdollisimman paljon. Hullutkin ideat ovat sallittuja, ja brainwritingissa on pidettävä huolta, ettei kukaan esitä kritiikkiä kenenkään ideoista. Kaikki esiin tulevat ideat kirjataan ylös. (Ojasalo ym. 2015, 160-161.)

Brainwritingissa ideointi tapahtuu hiljaa, ilman keskustelua. Kukin ryhmäläinen kirjoittaa annettuun aiheeseen kolme uutta ideaa. Tämän jälkeen oma paperi annetaan seuraavalle joka jatkokehittää ideaa eteenpäin, ja paperit kiertävät niin kauan, kunnes jokainen paperi on käynyt jokaisella ryhmäläisellä. Lopuksi ryhmä on synnyttänyt ison joukon jo melko pitkälle vietyä ideaa. Viimeinen vaihe on keskustelu, jossa valitaan parhaat ideat jatkokehittelyyn. (Ojasalo ym. 2015, 161.)

Valitsimme brainwriting -menetelmän, jotta jokaisella ryhmäläisellä olisi samanlainen mahdollisuus ilmaista mielipiteensä. Tällä tarkoitamme sitä, että puheliaat eivät pääse vaikuttamaan eniten, tai etteivät pitkään toiminnassa mukana olleet saa pelkääntään ääntänsä kuuluviin. Brainwriting -menetelmässä jokainen voi rohkeasti kirjoittaa paperille kehitysideoita.

Brainwriting toteutettiin Turun NMKY:n Nuorisotiimille, johon kuului järjestötoiminnanjohtajan lisäksi kolme nuorisosihteerä, joista osa oli ollut jo pitkään mukana kehittämässä ja toteuttamassa koulutuksia. Menetelmän avulla oli tarkoitus saada mahdollisimman perusteellista tietoa koulutussisällöistä ja antaa Nuorisotiimin pohtia ja kirjoittaa heidän mielestään eniten kehitystä kaipaamat sisällöt. Kysymys kuului: "Mitä osaluetta olisi tarpeellista kehittää, tai puuttuuko joku oleellinen koulutussisältö kokonaan?" ja jatkokysymyksenä: "Miten sitä voisi kehittää?". Paperit kiersivät ja kaikki jatkokehittivät edelleen toistensa ideoita. Kaikki vastasivat keskittyneesti, ja saimme monia kehitysideoita.

Huono puoli oli se, että aika loppui kesken, sillä menetelmälle oli varattu liian vähän aikaa. Tarkoitus oli, että lopussa kaikki saisivat antaa kolme ääntä parhaille ideoille. Äänestystä ei ehditty toteuttaa. Aikaa olisi siis voinut varata vähän enemmän brainwritingia varten. Kävimme jälkikäteen kysymässä suullisesti jokaisen osallistujan mielestä järkevimmat kehityskohteet.

5 TULOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI

Tulosten analysoimiseksi teemoittelimme keräämämme aineiston. Teemoittelua käytetään analysointimenetelmänä, kun aineistosta halutaan etsiä joko yhdistäviä tai erottavia tekijöitä (Silius 2008). Nuorille suunnatussa kyselyssä sekä nuorten haastatteluissa havaitsimme seuraavia toistuvia teemoja: yhteisöllisyys, nuoren itsetunnon vahvistaminen sekä ohjatun toiminnan merkitys nuoren elämässä. Tuloksista selvisi myös, että toiminnan kehittäminen on nuorille haastavaa ilman tarkempaa ohjeistusta. Tämän lisäksi työntekijöiden brainwritingissa korostui se, että koulutuksen tavoitteita tulisi selkeyttää. Tässä luvussa esittelemme ja analysoimme saamamme tulokset.

5.1 Ohjaajakoulutus kohottaa nuoren itsetuntoa

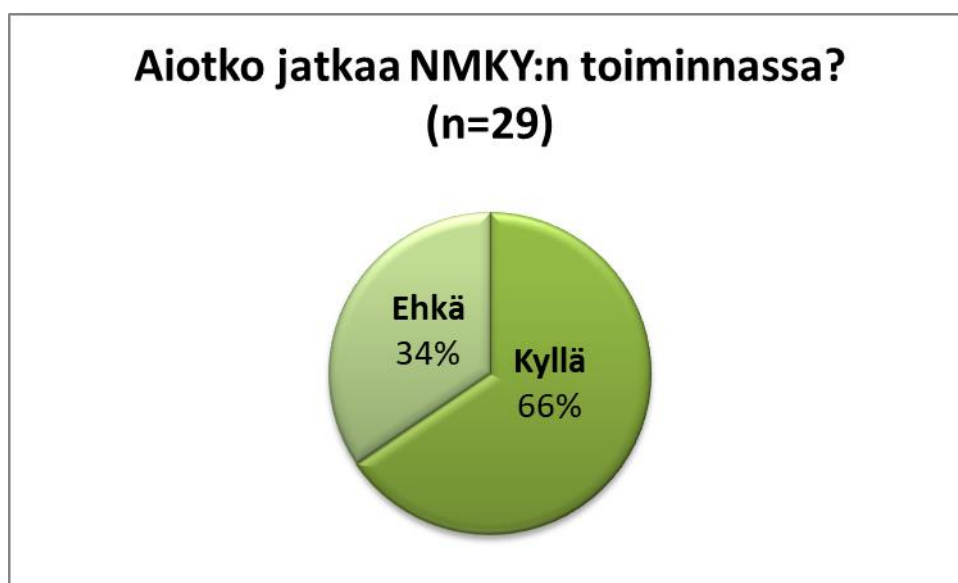
Kehittämistyössämme tuli monesti esille se, että nuoret kokivat ohjaajakoulutuksen olevan hyödyllistä ja mielekästä. Koulutusten kautta he ovat oppineet erilaisia taitoja. Ohjaajakoulutuksessa opitut taidot ovat vastaavanlaisia, kuin Marttilan ym. (2008, 5-7) määrittelemät ohjaamistaidot. Nuorten mielestä erityisen hyödyllisiä taitoja olivat ryhmänohjaustaidot. Monet haastattelemamme nuoret mainitsivat myös ohjaajakoulutuksen erinomaisena etuna kesätöiden haussa ja kokivat, että koulutuksessa opituista taidoista tulee olemaan hyötyä jatkossa, esimerkiksi erilaisissa ohjaustehtävissä.

Nuoret tiedostavat ohjaajakoulutuksen ilmiselvät ja välittömät hyödyt, kuten retkeilyyn, ohjaamiseen ja leikittämiseen liittyvät taidot. Näiden lisäksi ohjaajakoulutus on tärkeä tekijä nuoren itsetunnon ja -luottamuksen kohottajana omien vahvuuksien ymmärtämisen kautta. Myös Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksessa esiintyy Marttilan ym. (2008, 5-7) määrittelemiä ohjaamistaitojen muotoja, jotka esittelimme luvussa 3.2. Esimerkiksi vuorovaikutustaidot ovat oleellinen osa ohjaamista, sillä ryhmässä toimiminen vaatii muun muassa ryhmän jäsenten erilaisten ominaisuuksien ymmärtämistä ja muiden huomioon ottamista.

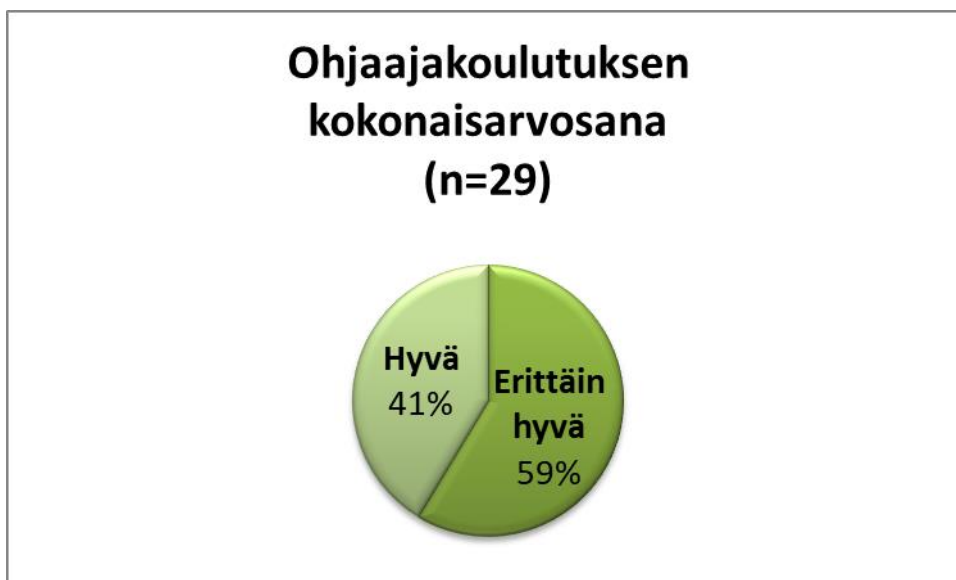
Ohjaajakoulutuksessa opitut taidot ja erityisesti ryhmässä toimiminen tukevat nuoren kehitystä. Ryhmässä toimiminen on oleellinen osa itsetunnon kehittymistä ja itsetuntoa kohottavia taitoja opitaan parhaiten ryhmätoiminnassa (Mättö 2015, 21). Ryhmätoiminnassa on varsinaisen toiminnan lisäksi tärkeää itse ryhmässä oleminen, ryhmän kehityksen vaiheille altistuminen ja niiden kautta oppiminen. Harrastusryhmissä nuoret oppivat harrastukseen liittyvien perustaitojen lisäksi myös muita taitoja ja ominaisuuksia, joita he voivat hyödyntää myös ryhmän ulkopuolella. Ryhmässä toimiminen ja siitä saadut yhdessä tekemisen kokemukset, onnistumiset ja epäonnistumiset auttavat nuorta kehittymään ihmisenä. (Kivelä & Lempinen 2010, 28-29.)

Mä ainakin itte oon saanu aika paljon itsevarmuut täst koulutuksesta et uskaltaa just mennä esille ja tehdä asioita eikä aina sit vaan niinku kysyy muilta. Et uskaltaa tarttua toimeen. Ja semmonen mun mielest suurin on et kaikki sanoo aina et siit oppii niinku luottaa itteensä ja näkee niit omii hyviä puolia et mis pärjää ja mis kaipaa sit jotain kannustusta. (HN3.)

Kyselyyn vastanneet semijohtajakoulutettavat kaikki kokevat kehittyneensä ohjaajakoulutuksen aikana leirin vastuutehtävissä ohjaajan roolissa hyvin tai erittäin hyvin. Apujohtajakoulutettavista kaikki olivat vastanneet, että ohjaajakoulutus on antanut heille lisävarmuutta ohjaamiseen erittäin paljon. Vastaaajat kokivat myös, että koulutuksen käytyään heillä on paremmat valmiudet toimia erityisryhmien ohjaajana. Kyselyn mukaan nuoret pitävät ohjaajakoulutuksia mielekkäinä, sillä useimmat heistä halusivat jatkaa Turun NMKY:n toiminnassa (Kuvio 3) ja kaikki antoivat koulutuksen kokonaisarvosanaksi hyvä tai erittäin hyvä. (Kuvio 4).

Kuvio 3. Aiotko jatkaa NMKY:n toiminnassa?

Kuvio 4. Ohjaajakoulutuksen kokonaisarvosana

Ohjaajakoulutuksella on suuri merkitys nuorten itsetunnon kohottajana ja he kokevat sen hyödylliseksi harrastukseksi. Harrastukset ovat tärkeä osa nuoren hyvinvoinnin perustaa. Harrastukset edistävät nuoren itsetunnon ja -luottamuksen kehittymistä, kasvattavat nuoren sosiaalista pääomaa ja ovat erinomainen keino syrjäytymisen ehkäisyssä. Harrastusten kautta saaduilla positiivisilla kokemuksilla on suora yhteys nuoren onnellisuuteen ja harrastuksista saaduista sosiaalisista taidoista on hyötyä myös myöhemmin elämässä. (Kivijärvi 2016, 5-6.)

Vahvana teemana haastatteluissa nousi esille myös yhteisöllisyyden merkitys. Kun kysyimme, minkä takia nuoret ovat lähteneet mukaan ohjaajakoulutuksiin, he kertoivat syyksi mukavat kaverit sekä hyvät kokemukset omasta rippikoulustaan. Yksi toiminnan vetävimmistä elementeistä on leiritoiminta. Monelle nuorelle se on parasta koulutuksissa. Kivijärven (2016, 7) mukaan leiritoiminnan viehättävyys perustuu siihen, että leireillä nuoret saavat positiivisia kokemuksia, jotka lisäävät nuorten hyvinvointia. Leirit lisäävät myös yhteisöllisyyttä nuorten ja ohjaajien välillä. (Danska-Honkala & Poteri 2011, 140.) Turun NMKY:n ohjaajakoulutukselle on ominaista vuorovaikutuksellinen ympäristö, jossa voi keskustella avoimesti ja oppia toinen toisiltaan. (Lahdenkauppi 2017.)

Täst on niin paljon hyötty täs sit elämässä eteenpäin ja kivoi tyyppi ja hauskaa tekemistä. Tääl on aina hyvä ilmapiiri ja tekee aina mieli tulla tänne uudelleen. (HN3.)

Itsevarmuutta vahvistava yhteisöllinen toiminta, jollaista Turun NMKY tarjoaa, tuke nuorten henkistä kasvua juuri sopivassa ikävaiheessa. Yhteisöön kuulumisen ja ryhmässä toimiminen vahvistavat nuoren kokemusta omasta arvokkuudestaan yksilönä sekä opettavat arvostamaan myös muita ihmisiä. Ryhmätoiminnalla on suuri merkitys nuoren persoonallisuuden ja identiteetin kehityksessä. Siksi on tärkeää, että nuori kuuluu erilaisiin yhteisöihin ja saa näiden kautta tukea sekä kannustusta. On merkittävää, että Turun NMKY kohtaa toiminnassaan mukana olevat nuoret hyväksyvästi ja kannustavasti. Jokaisen nuoren yksilöllisyys ja ajatukset tulee ottaa huomioon. Yhteisöllinen toiminta ja positiivinen palaute omasta toiminnasta ovat välttämättömyys jokaiselle ihmiselle. Ryhmässä nuori voi peilata omaa toimintaansa ja näin parantaa itsetuntemustaan ja oppia ymmärtämään sekä itseään että muita. (Luokkanen & Vanhatalo 2012, 20-41.)

Puhuessaan seurakuntien isokoulutuksista, jotka ovat verrattavissa Turun NMKY:n ohjaajakoulutukseen, Venejärvi (2016, 12) kertoo suurimmiksi syiksi nuorten kiinnostuksen isokoulutukseen olevan mukavat muistot omasta rippikoulusta, leirien veto voima, tuttujen positiiviset kokemukset sekä uteliaisuus. Venejärvi korostaa myös nuoren tarvetta kodin ulkopuoliselle turvalliselle aikuiselle, joka toimii vuorovaikutuksen mahdollistajana sekä aikuisten että muiden nuorten välillä nuoren vielä etsiessä itseään ja omaa paikkaansa maailmassa. (Porkka 2005, 87-88.)

5.2 Koulutusleirit ovat käytännönläheisiä ja yhteisöllisiä oppimisympäristöjä

Opetus ja kulttuuriministeriö (2017) kertoo, että harrastustoiminnan tarjoaminen on tapa turvata nuoren elämää ja ehkäistä syrjäytymistä. Kehittämistyömme tulokset kertovat, että erityisesti leiritoiminta on nuorille mieluista. Yli puolet (16/29) ohjaajakoulutettavista vastasi kyselyssä avoimeen kysymykseen: ”mikä oli parasta koulutuksissa”, että parasta olivat koulutusleirit. Muutama nuori kaipasi viikonloppuleirejä vielä lisää jatkossa. Turun NMKY:n koulutusleirit ovat käytännöllisiä, joissa tekemällä opetellaan monipuolisia tietoja ja taitoja aina vuorovaikutustaidoista nuotion sytyttä-

miseen. Ohjaajakoulutettavat opettelevat erilaisia taitoja mahdollisimman käytännöllisin ja toiminnallisin menetelmin virikkeellisissä leiriympäristöissä. Leirikoulutuksissa on paljon piirteitä seikkailukasvatuksesta. Seikkailukasvatuksessa ominaista on luonnossa liikkuminen sekä toiminnalliset ja luovat tavat oppia (Eräkettu 2017).

Koulutusleireillä nuoret oppivat monia käytännöllisiä taitoja kuten köysitoimintaa, ruuanlaittoa isoille ryhmille, navigointia, veneilyyn liittyviä taitoja ja leirin organisointia. Kyselyn mukaan semijohtajista kaikki ovat sitä mieltä, että he ovat kehittyneet ruuanlaittoon ja leiriorganisointiin liittyvissä taidoissa hyvin tai erittäin hyvin. Muutamissa avoimissa vastauksissa korostui positiivisesti leirien käytännönläheinen oppiminen. Vastauksissa toivottiin lisää toiminnallisia koulutuskertoja ja vähemmän teoreettista, ”koulumaista” opettelua. Koulussa opiskeleminen on nuorten mielestä tylsempää kuin ohjaajakoulutusten parissa oppiminen. Haastatteluista nousi esille, että ohjaajakoulutettavat ovat kokeneet tylsinä sellaiset koulutuskerrat, joissa on pitänyt pitkän aikaa pelkästään kuunnella kouluttajan puhetta koulutettavasta aiheesta. Ketolakin (2002) korosti käytännönläheisen tekemisen tehokkuutta uusia asioita opeteltaessa.

Suomen nuorisokeskusyhdistys (2017) kertoo, että seikkailukasvatus vaikuttaa kehittävästi fyysiseen ja sosiaaliseen itsetuntemukseen, sekä vahvistaa yhteistyötaitoja. Haastatteluissa korostui käytännöllisten leiritaitojen, kuten leirinuotion sytyttämisen opetteluun tärkeys nuoren kehityksessä. Haastateltu nuori (HN1) sanoi, että on oppinut leirien kautta monia käytännöllisiä leiritaitoja, joista on ollut hyötyä myös muualla kuin leirielämässä. Haastateltu nuori (HN3) kertoi, että hänen on nykyään helpompi toimia yhteistyössä monien erilaisten ryhmien kanssa, kun leireillä on opeteltu yhteistyötaitoja ja vuorovaikutustaitoja.

Siitä huolimatta, että on lukuisia organisaatioita jotka järjestävät leirejä, on leirielämän vaikutuksia nuoren kehitykseen sekä käytännöllisten koulutusleirien opetuksen tehokkuutta tutkittu hyvin vähän. Kehitystyöstämme saadut tulokset kuitenkin osoittavat, että leireillä ohjaajakoulutettavien on mielekästä opetella uusia asioita. Nuoret haluavat koulutuksia, joissa on mahdollisimman vähän teoreettista opetusta. Sen takia on hyvä, että koulutuksissa on paljon mukana käytännöllisiä seikkailukasvatussisältöjä.

Leireillä nuorella on mahdollisuus vahvistaa monia motoriikkaan ja liikuntaan liittyviä taitoja esimerkiksi leikkien, pelien, veneilyn ja köysitoiminnan kautta. Sosiaaliset taidot paranevat monissa yhteistyötä vaativissa tehtävissä, kuten ruuanlaitossa sekä iltaohjelmien suunnittelussa. Jokaiselta löytyy omat vahvuusalueensa; toinen on hyvä urheilullisissa, fyysisissä lajeissa, toinen hyvä pohdintaa vaativissa tehtävissä. Olemme nähneet leireillä, miten jokainen joutuu poistumaan omalta mukavuusalueeltaan. Leiritoiminnan kautta tämän voi tehdä turvallisessa ympäristössä. Tärkeintä leireillä on avoin yhteisöllinen tunnelma, jossa kenenkään ei tarvitse pelätä joutuvansa naurunalaiseksi.

Yhteisöllisyys on leirien suosion ratkaiseva tekijä. Kouluttajilla on merkittävä rooli leireillä yhteisöllisyyden kannalta. Kouluttajien on tärkeä pitää huolta siitä, että kukaan ei jää ulkopuoliseksi. Kyselyssä väitteisiin ”Kouluttajat ovat asiantuntevia” ja ”Kouluttajat kohtelivat kaikkia tasapuolisesti” lähes kaikki (27/29) vastasivat olevansa samaa tai täysin samaa mieltä, kaksi vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä. Nuoret ovat sitä mieltä, että kouluttajat kohtelevat kaikkia puolueettomasti. Kouluttajat ovat nuorten mielestä myös luotettavia. On ratkaisevaa ohjaajakoulutuksen kannalta, että kouluttajat ovat asiantuntevia ja kohtaavat kaikki nuoret tasa-arvoisesti. Leirien yhteisöllisyydestä kertoo myös se, että monet ohjaajakoulutuksen käyneet vapaaehtoiset tulevat, monesti ilman palkkaa, ohjaamaan ja kouluttamaan uusia ohjaajakoulutettavia. Vapaaehtoiset ohjaajat kertovat, että koulutuksissa on aina hyvä ilmapiiri. (Ilpo Lahdenkauppi 2017.)

Kuten Kivelä & Lempinen (2012,30) totesivat, ryhmässä toimiminen on erinomainen keino nuorelle harjoittaa yhteistyötaitoja. Yhteisöllisyys syntyy leireillä helposti, kun kaikki toiminta tehdään yhdessä, ryhmänä. Kaikissa haastatteluissa korostui se, kuinka hyvin ohjaajakoulutettavat tulevat toimeen keskenään ja minkälaisia ystävyys-suhteita heille on muodostunut ohjaajakoulutuksen jälkeen muiden koulutettavien kanssa. Kaikkia arvostava, yhteisöllinen tunnelma oli myös havaittavissa, kun olimme itse mukana leireillä toteuttamassa ohjaajakoulutusta.

5.3 Ohjaajakoulutuksen tavoitteita täytyy selventää

Koulutusten tarkoitus ei ole pelkästään olla mukavaa ja mielekästä tekemistä. Kuten Koski & Kupias (2012, 21-23) sanoivat, jokaisella koulutuksella pitää olla oppimista edistäviä tavoitteita. Nuoret kokevat Turun NMKY:n koulutukset mielekkäinä ja suuret osallistujamäärät kertovat niiden tarpeesta. Koulutukseen liittyvät tavoitteet ovat kuitenkin epäselviä nuorille. Ohjaajakoulutettavat osaavat kertoa, että koulutuksissa oli kivaa, mutta eivät sitä, minkälaisia oppimistavoitteita koulutuksilla on ollut. Etenkin apujohtajakoulutuksen päämäärä on epäselvä.

Apujohtajakoulutuksessa mulla oli jonkun verran epäselvää et mitä sillä oikein haetaan. Mä osasin vaa sanoo et me opetellaan hartauksii ja ryhmäytystä mut en oikein tajunnut sitä. Se oli hämärin vaihe. Isosilla ja semeillä selkein rooli. (HN1.)

Toisista haastatteluista nousi sama asia esille. Haastatellut nuoret (HN3 ja HN4) toivovat, että apujohtajan rooliin kuuluvat tehtävät ilmaistaisiin jatkossa selkeämmin. Isosilla on selkein rooli rippileireillä rippikoululaisten ohjaajana. Semijohtajat saavat valmiudet toimia leirijohtajan, eli nuorisotyöntekijän, apuna leireillä johtotehtävissä. Apujohtajan toimenkuva näiden kahden koulutuksen välissä jää epäselväksi.

Nuorisotiimin kanssa toteutetussa brainwritingissa nousi esiin monia kehittämisen arvoisia ajatuksia koulutussisältöihin liittyen. Tällä hetkellä on epäselvää, mitkä johtajuuteen liittyvät taidot ja tehtävät semijohtajille kuuluvat. Nuorisotiimin mielestä olisi hyvä, jos semijohtajat voisivat jatkossa harjoitella johtamista käytännössä leireillä tai muissa tapahtumissa. Isoskoulutuksen johtamiseen liittyvät koulutussisällöt olisi myös tarpeen selventää. Brainwritingissa pohdittiin, onko johtaminen ollenkaan tarpeellinen koulutussisältö vielä isoskoulutuksessa. Johtamiseen liittyvä koulutus on oleellisempi vasta apujohtajakoulutuksessa. Johtajuuden sijaan isokset voisivat pohtia vastuullisen ohjaajan roolia, koska isosten tehtävä ei ole toimia johtotehtävissä.

Nuorisotiimin brainstormingista yksimielisesti tärkeimpänä kehitysideana esiintyi tavoitteiden selventäminen kaikista koulutussisällöistä. Semijohtajakoulutuksen koulutussisällöistä leiriorganisointi ja johtaminen ovat osioita, joihin erityisesti tarvitaan tavoitteiden selvennystä. Turun NMKY:llä ei vielä ole minkäänlaista kirjallista ohjeistus-

ta koulutettavien aihealueiden päämääristä ja tavoitteista. Nuorisotiimi toivoi, että jokaisen eri ohjaajakoulutusvuoden ja koulutussisällön tavoitteet olisivat selkeästi luetavissa.

Kaikkiin ohjaajakoulutuksiin sisältyy seikkailukasvatukseen pohjautuvia koulutuksia. Näiden koulutusten tavoitteet vaativat täsmennystä. Olisi hyvä, että kaikki kouluttajat tiedostaisivat seikkailukasvatukseen liittyvän teorian ja käytännön hyödyt, jotta seikkailullisten koulutusten tarkoitus tulisi kaikille nuorille selväksi. Lisäksi Nuorisotiimi mietti, että esiintymiseen ja luovaan toimintaan liittyvät koulutukset kaipaisivat selkeät tavoitteet kirjattuina kaikkien kouluttajien näkyville.

Ennen kaikkea on tärkeää, että kaikki kouluttajat tiedostavat ohjaajakoulutuksen tavoitteet. Kun kouluttajat sisäistävät koulutukseen liittyvät tavoitteet, heidän on helppompaa välittää ne eteenpäin nuorille. Parviainen & Valvio (2013,30) painottivat, että kouluttajan pitää tietää koulutuksen tavoitteet voidakseen järjestää tarkoituksenmukaista koulutusta.

5.4 Toiminnan kehittäminen on haastavaa nuorille

Huomasimme kehittämistyömme aikana, että ohjaajakoulutettavilta oli haastavaa saada kehittämisideoita koulutuksille. Nuoret osaavat kertoa onko heistä toiminta hauskaa ja mukavaa, ja siitä millä tavalla työntekijät, ohjaajat tai muut nuoret ovat käyttäytyneet heitä kohtaan. Palautekyselyssämme oli paljon avoimia kysymyksiä, joihin olisi voinut antaa kommentteja koulutussisällöistä ja parannusehdotuksia. Kehittämisideoita tai yksityiskohtaisempaa palautetta ei tullut. Ainoita huomioita, joita avoimista kysymyksistä nousi esille, oli että parasta ohjaajakoulutuksissa olivat viikonloppuleirit ja käytännönläheiset koulutukset. Konkreettisia parannusehdotuksia ei tullut.

Haastatteluistakaan ei noussut esille kehittämisideoita. Osa haastateltavista sanoi, että joissakin koulutuksissa he olisivat kaivanneet lisää syvällisempää tai tarkempaa tietoa, mutta eivät osanneet kuvata asiaa sen tarkemmin. Haastattelutilanne voi olla joillekin jännittävä, jolloin ei välttämättä tule oleelliset asiat mieleen siinä hetkessä.

Haastattelussa ei lisäksi välttämättä ole tarpeeksi aikaa pohtia toiminnan kehittämistä, ainakaan jos sellaista ei ole aikaisemmin miettinyt.

Nuorilla ei välttämättä ole paljon kokemusta vastaavanlaisesta koulutustoiminnasta, joten vertailukohteita ei ole. On haastavampaa antaa palautetta ja kehittämisideoita toiminnasta, jos ei ole ollut mukana muussa vastaavanlaisessa. Varsinkin kun Turun NMKY:n ohjaajakoulutukset ovat nuorten mielestä erittäin mukavia, voi olla vaikea keksiä miten toimintaa voisi kehittää ja parantaa entisestään. On helpompi vain sanoa, että toiminta on kivaa tai ei ole kivaa.

Kehittämisideoita olisi voinut kerätä nuorilta myös jollakin toisella menetelmällä, jotta heiltä olisi saatu enemmän kehittämisideoita toimintaan. Nuorten kanssa olisi voinut järjestää esimerkiksi ideointityöpajan yhdessä kouluttajien kanssa. Ideointityöpajassa on vetäjä, jonka johdolla ryhmä ideoi uusia ratkaisuja tai toimintatapoja (Moilanen & Ojasalo & Ritalahti 2015, 160). Ideointityöpajassa nuorilla olisi ollut enemmän aikaa miettiä kehittämisideoita ja nuorille olisi voinut samalla antaa neuvoja siitä miten eri tavoin toimintaa voi kehittää.

Järjestötoiminnan kehittämisen tavoitteena on parantaa organisaation toimivuutta, ja on tärkeää varmistaa, että kaikki toiminnan osapuolet: jäsenet, vapaaehtoiset ja työntekijät pääsevät osallistumaan mukaan toimintaan sujuvasti. Osallistava kehittäminen on kehittämistä, jossa kaikki asianosaiset pääsevät kertomaan ideoita ja ajatuksia. Tällainen kehittäminen vaatii suunnittelua ja erityistä huomiota siihen, että saadaan varmasti kaikkien ääni kuuluviin. Osallistava kehittäminen motivoi asianosaisia osallistumaan mukaan suunnitelmien mukaisesta, ja sitouttaa mukaan toimintaan. (Laitinen 2015, 76-79.) Nuoret tulisi ottaa mukaan Turun NMKY:n toiminnan kehittämiseen, jotta toiminta palvelisi mahdollisimman hyvin koulutuksiin osallistuvia nuoria. Toiminnan kehittäminen voisi tulevaisuudessa olla osana ohjaajakoulutuksen opetussisältöjä.

Nuorten olisi hyödyllistä oppia toiminnan kehittämiseen liittyvää teoriaa ja sen jälkeen koulutusryhmän kanssa esimerkiksi suunnitella uusia aktiviteetteja osaksi koulutuksia. Tästä hyötyisivät niin nuoret kuin kouluttajatkin, kun toimintaa arvioidaan ja kehi-

tetään. Nuoria saisi samalla motivoitua ja sitoutettua entistä paremmin mukaan toimintaan.

6 TUOTOS

Kehittämistyömme tuotoksena syntyi Turun NMKY:n Nuorisotiimille suunnattu opas (Liite 3), jonka tarkoituksena on selventää ohjaajakoulutuksen eri sisältöjen tavoitteita. Tavoitteet on laadittu tämänhetkisten koulutussisältöjen pohjalta. Tarve oppaan luomiselle syntyi kehittämistyömme myötä. Tietoperusta ja opinnäytetyön tulokset tukivat tätä tarvetta.

Oppaamme kehittyi ja koostui kehittämistyömme myötä. Monet tekijät vaikuttivat tähän konkreettiseen tuotokseen. Tavoitteista osa oli jo valmiiksi pohdittuna Nuorisotiimin keskuudessa, mutta niitä ei oltu kirjoitettu mihinkään ylös. Muutamia tavoitteita poimittiin tietoperustasta, kuten seikkailukasvatukseen liittyvät tavoitteet. Osa tavoitteista olemme kehittäneet itse tietoperustaan, sekä omiin havaintoihimme nojaten.

Koulutuksen tavoitteet on tärkeä selkeyttää sekä kouluttajia että koulutettavia nuoria ajatellen. On hyödyllistä tehdä koulutusvuoden ja jokaisen koulutuskerran aluksi selväksi, mikä on koulutuksen tavoite, tarkoitus ja siitä saatava hyöty. Kouluttajan on helpompi suunnitella koulutuksia ja motivoitua työhönsä, kun hän hahmottaa yksittäisen koulutuskerran, sekä koko koulutusvuoden tavoitteen ja päämäärän. Kouluttajan selkeä ohjeistus ja tavoitteiden välittäminen eteenpäin myös motivoivat ja sitouttavat nuoria mukaan toimintaan.

Oppaasta näkee helposti kaikkien ohjaajakoulutusvuosien asiasisällöt kokonaisuudessaan. Tuotos auttaa hahmottamaan minkälainen nykyinen ohjaajakoulutus on, joka helpottaa työntekijöitä pohtimaan ja kehittämään koulutussisältöjä tulevaisuudessa. On merkittävää, että koulutuksia arvioidaan ja kehitetään pelkän suoraviivaisen suorittamisen sijaan.

Oppaasta on hyötyä erityisesti sellaisille kouluttajille, jotka eivät aikaisemmin ole olleet kouluttamassa Turun NMKY:llä, mutta myös kokeneet työntekijät hyötyvät oppaasta. Opas kertoo selkeästi jokaisen koulutussisällön tavoitteen ja tarkoituksen. Kun tavoitteet ovat selkeästi ilmaistu, on kouluttajan helpompi muokata koulutusker-

toja päämäärän mukaisesti parhaaksi näkemällään tavalla. Kouluttaja voi muokata koulutuksia esimerkiksi valitsemalla erilaisia harjoituksia, jotka täyttävät tavoitteet.

Sisällöt on oppaassa jaoteltu eri aihealueisiin, koska ohjaajakoulutuksessa on paljon erilaisia koulutussisältöjä. Näitä aihealueita ovat itsensä kehittäminen, kristillisyys ja hengellisyys, ohjaaminen, ryhmätoiminta sekä seikkailukasvatus. Jotta oppaan lukeminen olisi helppoa ja lukijan etsimä tieto löytyisi vaivattomasti, koodasimme nämä aihealueet eri väreillä. Opas on jaettu kolmeen eri osioon: isoskoulutukseen, apujohdajakoulutukseen ja semijohtajakoulutukseen. Näin opasta käyttävä kouluttaja löytää tarvitsemansa tiedon jokaisen koulutusvuoden osiosta.

Tekstit on rakennettu mahdollisimman tiiviiksi tilaajan toiveesta. Teksti on helppoluukuista, mutta silti asianmukaisesti informatiivista. Ulkoasu on värikäs ja raikas, mikä lisää lukijan mielenkiintoa. Väreissä korostuu Turun NMKY:lle tyypilliset värit: sininen ja punainen. Oppaan alussa on ohjesivu, josta selviää, miten ohjaajakoulutus rakentuu eri koulutusvuosina. Sen jälkeen on esitelty jokaisen koulutusvuoden aihealueet ja niiden tavoitteet.

Opas on saatavilla yhdistyksen työntekijöille sähköisenä Turun NMKY:n hyödyntämässä yhteistyöalusta SharePointissa, jota käytetään asiakirjojen hallinta- ja tallennusjärjestelmänä. Myöhemmin oppaasta on tarkoitus tehdä fyysinen nidos, jota voidaan jakaa uusille sekä kokeneille kouluttajille.

7 LOPPUPÄÄTELMÄT

Turun NMKY:n ohjaajakoulutuksille riittää kysyntää vuodesta toiseen. Monet jatkavat isoskoulutuksen jälkeen vielä seuraavien vuosien koulutuksiin, joka kertoo siitä, että nuoret viihtyvät koulutuksissa. Monipuoliset ja käytännölliset koulutukset tukevat nuoren kehitystä ja nostattavat itsetuntoa. Ohjaajakoulutettavilla on mahdollisuus tutustua itseensä ja oppia tunnistamaan omat vahvuutensa ja heikkoutensa. Lisäksi nuoret tutustuvat uusiin ja erilaisiin ihmisiin, ja oppivat toimimaan osana monenlaisia ryhmiä. Ohjaajakoulutettavat oppivat koulutuksissa myös monenlaisia taitoja, joita he voivat hyödyntää harrastustoiminnan ulkopuolella. On tärkeää, että nuorilla on ainakin yksi harrastus, jossa he saavat kehittää sosiaalisia taitojaan ja kokea kuuluvansa johonkin ryhmään. Yhteinen tekeminen lisää nuorten yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka edesauttaa yksilön henkistä kehitystä sekä kohottaa itsetuntoa.

Vaikka nuoret nauttivat koulutuksista, on toiminta muutakin kuin hauskanpitoa. Osallistava toiminta on tärkeä tekijä nuorten elämässä, mutta sen vaikutus on myös yhteiskunnallinen. Harrastustoiminnalla on todettu olevan positiivista vaikutusta syrjäytymisen ehkäisyssä (Kivijärvi 2016, 14-17). Kouluttajat ovat nuorille luotettavia aikuisia, jotka mahdollistavat turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön. Lisäksi nuorilla on mielekäs ja hyödyllinen keino viettää vapaa-aikaansa harrastustoiminnan parissa.

Vaikka ohjaajakoulutuksen sisällöt ovat tarkoituksenmukaisia, niiden tavoitteet eivät ole täysin selkeitä. Nuoret eivät ymmärrä, mikä tarkoitus joillakin koulutussisällöillä on. Toivomme, että kehittämistyömme tuotos auttaa kouluttajia hahmottamaan paremmin koulutuksiin liittyviä tavoitteita, jolloin he pystyvät selventämään tavoitteita edelleen ohjaajakoulutettaville.

Turun NMKY:n Nuorisotiimin olisi tarpeen vielä koulutussisältöjen tavoitteiden lisäksi miettiä eri koulutusvuosien päämääriä. Nuoret ymmärtävät tällä hetkellä, mikä tarkoitus isosella ja semijohtajalla on, mutta apujohtajan rooli esimerkiksi leireillä on epäselvä. Olisi hyvä miettiä miten apujohtajan rooli eroaa isosesta ja millä tavalla se näkyy käytännössä leireillä. Nuoret pitävät siitä, että vastuu toiminnassa kasvaa koulu-

tusvuodesta toiseen. Apujohtajille tulisi saada leireille ja toimintaan selkeitä tehtäviä, joissa vastuu on isompi kuin isosilla.

Yhdeksi kehittämiskohteeksi nousi myös idea toiminnan kehittamisestä osana ohjaajakoulutusta, kuten kerroimme tuloksissa (ks. s. 37). Jos nuoret pääsisivät itse kehittämään toimintaa, ohjaajakoulutus voisi vastata entistä paremmin nuorten tarpeisiin. Lisäksi osa koulutussisällöistä kaipaa kehitystä. Johtajuuteen liittyviä koulutussisältöjä pitäisi pohtia isos- ja semijohtajakoulutuksen osalta, ja semijohtajien leiriorganisointiin liittyviä käytännön harjoituksia lisätä.

Tuottamamme opas ohjaajakoulutuksen tavoitteista on toivottavasti vasta alkua ohjaajakoulutuksen kehitystyölle. Ohjaajakoulutuksessa käytettävistä menetelmistä ja harjoituksista olisi hyvä tehdä oma oppaansa, joka voisi olla vastaavanlainen, kuin tekemämme tuotos. Opas voisi sisältää samoja aihealueita ja noudattaa samoja värikoodeja, kuin tuotoksemme. Näin kouluttajan olisi helppo seurata koulutuksen etenemistä ja joko noudattaa oppaassa valmiiksi tarjottuja harjoituksia tai valita itse muita teemaan ja tavoitteeseen sopivia harjoituksia.

Ohjaajakoulutuksessa nuoret oppivat monenlaisia tietoja ja taitoja käytännöllisten harjoitteiden ja menetelmien kautta, jotka poikkeavat perinteisestä koulumaailman hierarkkisesta opetustavasta. Taitoja opitaan tekemällä ja se on monelle nuorelle luokassa kuuntelua mielekkäämpi tapa oppia. Ohjaajakoulutuksen parissa opitaan asioita, joita myös koulussa voi oppia, mutta koulussa oppiminen tuntuu olevan nuorten mielestä epämiellyttävää ja tylsää.

Osallistava ja toiminnallinen harrastustoiminta edesauttaa nuorten yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka on heikentynyt Suomen koulumaailmassa. Seuraavaksi olisi hyödyllistä tutkia, miten yhteisöllisyyttä saataisiin parannettua kouluympäristössä. Auttaisivatko siihen luokkien yhteiset leirit tai muu yhteinen vapaa-ajan toiminta? Leiritoiminta on ohjaajakoulutettavien suosiossa juuri sen yhteisöllisyyden ja käytännöllisyyden takia. Yksi osatekijä yhteisöllisyyden heikentymisessä kouluissa on myös luokkakokojen kasvu. Pienemmissä ryhmissä lasten ja nuorten on helpompi luoda merkittäviä yhteyksiä muiden kanssa sekä saada henkilökohtaisempaa tukea ja ohjeistusta opettajalta tai ohjaajalta.

Valitettavasti koulumaailmassa resurssien heikentymisen takia on opettajien aika kورتilla ja heidän on vaikea kohdistaa huomiota opetussuunnitelman ulkopuolisiin asioihin. Joihinkin kouluihin onkin palkattu koulunuorisotyöntekijöitä, jotta oppilailla olisi joku muu turvallinen aikuinen koulussa. Kouluissa voisi toimia jopa kahden tai useamman työntekijän tiimi, joiden tehtävänä olisi yksinomaan kouluyhteisön ja oppilaiden hyvinvoinnin parantaminen. Yhteisöpedagogeilla olisi tällaiseen toimintaan erityisiä vahvuuksia aina toiminnan suunnittelusta toteuttamiseen sekä mahdollisen yhteistyön järjestämiseen kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten kanssa.

Koulujärjestelmää täytyy uskaltaa muuttaa ja koulun pitää toimia entistä avoimemmin yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa. Yhteisöpedagogit ovat nuoriso- ja järjestötyön ammattilaisia, jotka voivat toimia merkittävinä koulutuskentän kehittäjinä ja edistää yhteisöllisyyttä koulumaailmassa. Oppaamme hyödyttää Turun NMKY:n lisäksi yhteisöpedagogien ammattikenttää, sillä se tarjoaa tietoa nuorten hyvinvoinnin lisäämisestä yhteisöllisen toiminnan avulla.

Tilaaaja oli hyvin tyytyväinen työhömmе ja koki sen olevan hyvä lähtöalusta toiminnan jatkokehitykselle. Tilaaaja kiitteli oppaan selkeää ulkomuotoa sekä luomaamme sisältöjen kategoriointia ja värikoodausta. Oppaan koettiin luovan koulutukselle jatkuvuutta ja selkeyttävän kokonaisuuksien hahmottamista. Vaikka toimintaa kehitetään yhdistyksessä muutenkin, oli tilaaajan mielestä hyödyllistä saada uutta näkökulmaa ohjaajakoulutuksen kehittämiseen opinnäytetyömme tulosten myötä.

LÄHTEET

American Camp association 2017. Benefits of Camp: Psychological Aspects. Viitattu 5.10.2017. <https://www.acacamps.org/press-room/benefits-of-camp/psychological-aspects>

Aalto, Mervi 2003. Nuorten kokema yksinäisyys ja sen yhteys tulevaisuusorientaatioon. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 1.10.2017. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19905/nuortenk.pdf?sequence=2>

Cacciatore, Raisa 2005. Kasvun ja kehityksen aika - kiva opettaa kasvavalle ja kehittyvälle. Teoksessa Peltonen, Lasse & Peltonen, Heidi (toim.) Terveystieto tutuksi. Ensiapua terveystiedon opettamiseen. Helsinki: Opetushallitus.

Danska-Honkala, Katja & Poteri, Matti 2011. Kohdennettu nuorisotyö sosiaalisen vahvistamisen kontekstissa. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytäntöinä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Enkäisevä päihdetyö EHYT ry 2015. Ryhmäilmiö - Ryhmän ohjaajan käsikirja (2. painos) Helsinki: EHYT ry. Viitattu 12.10.2017.

http://www.ehyt.fi/sites/default/files/Ryhmailmio_verkko.pdf

Eräketu Oy 2017. Seikkailukasvatus - elämyspedagogiikka- Mitä se on? Viitattu 12.10.2017. http://www.eraketu.com/kasvatus_mitaseon.htm

Helsingin Seurakuntayhtymä 2017. Tapahtumat. Viitattu 29.9.2017.

<https://www.helsinginseurakunnat.fi/hakutulos.html.stx>

Häkli, Jouni & Kallio, Kirsi Pauliina & Korkiamäki, Riikka 2015. Myönteinen tunnistaminen – näkökulma hyvinvoinnin edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Teoksessa Riikka Korkiamäki (toim.) Myönteinen tunnistaminen. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto

Järvinen, Merja 2014. Sievin tytöt matkalla itseluottamukseen - Voimaneidot -ryhmä Sievissä. Centria-ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 2.10.2017.

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/78639/jarvinen_merja.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Keltikangas-Järvinen, Liisa 1994. Hyvä itsetunto. Juva: WSOY

Ketola, Tapani. 2002. Leirituuli – Käsikirja leiritoiminnan järjestäjille ja ohjaajille. Helsinki: Lasten Keskus Oy.

Kirkkohallitus 2016. Isoja ihmeitä - isostoiminnan linjaus 2016. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 43. Kirkon kasvatus ja perheasiat (kkp). Helsinki: Kirkkohallitus. Viitattu 10.10.2017.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/\\$FILE/Is_oja_ihmeita_2016.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/$FILE/Is_oja_ihmeita_2016.pdf)

Kivelä, Valtteri & Lempinen, Juho 2010. Arki hallintaan. Nuorten ryhmätoiminnan ohjaaminen. KOTA - Lasten ja nuorten hyvinvointi ry (2.painos) Turku: KOTA - Lasten ja nuorten hyvinvointi ry. Viitattu 22.10.2017. <http://docplayer.fi/18258460-Arki-hallintaan-nuorten-ryhma-toiminnan-ohjaaminen-valtteri-kivela-juho-lempinen-lasten-ja-nuorten-h-y-v-i-n-v-o-i-n-t-i-r-y.html>

Kivijärvi, Terhi 2016. "Et mul ois virkaa täs maailmas" - Yli Hyvä Juttu luo toivoa syrjäytyneille nuorille. Turun Yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu - tutkielma. Viitattu 25.9.2017. <http://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/143576/Kivij%c3%a4rviTerhi.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Koski, Mia & Kupias Päivi 2012. Hyvä kouluttaja. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kupias, Päivi 2007. Kouluttajana kehittyminen. Helsinki: Palmenia.

KOTA ry 2017. Koulutus ja asiantuntijapalvelut. Viitattu 12.10.2017 <http://www.kota.fi/index.php?cat=7&lang=fi&mstr=2&project=>

Lahdenkauppi, Ilpo 2017. Suullinen tiedonanto 15.3.2017.

Lahdenkauppi, Ilpo 2017. Suullinen tiedonanto 24.10.2017

Laitinen, Hanna 2015. Järjestötoiminta kehittämisen kohteena- mitä kehitetään? Teoksessa Satu Riikonen ja Tarja Nyman (toim.) Moninainen ja kehittyvä järjestötoiminta. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu

Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry 2017. Leirit. Viitattu 29.9.2017. <https://www.liiku.fi/lapsille/leirit/>

Luokkanen, Sari & Vanhatalo, Mailis 2012. Elämän aarrerasia - Nuoren itsetunte muksen ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen toiminnallisessa ryhmässä

Mannerheimin lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri 2017. Tukioppilaskoulutus. Viitattu 12.10.2017. <https://varsinaissuomenpiiri.mll.fi/koulutukset/tukioppilaskoulutus/>

Marttila, Naana & Pokki, Kati & Talvitie-Kella, Tuuli 2008. Ammattina ryhmän ohjaaminen - ohjausprosessi ryhmänohjaajien kokemana ja kertomana. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 12.10.2017. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/78987/gradu02505.pdf?sequence>

Mättö, Hannele 2015. Itsetuntoa ja tunnetaitoja vahvistavia menetelmiä seurakunnan nuorisotyöhön koulussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 21.9.2017. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/100922/Hannele_Matto.pdf?sequence=1

Nuorisotutkimusseura 2016. Perhetausta ja taloudellinen tilanne määrittävät nuorten arjessa pärjäämistä. Viitattu 10.10.2017.

<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/ajankohtaista/uutiset/992-perhetausta-ja-taloudellinen-tilanne-maarittavat-nuorten-arjessa-parjaamista>

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.-4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieleiseen harrastukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:19. Viitattu 5.10.2017. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80110/okm19.pdf>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Suomen koulutusjärjestelmä. Viitattu 11.10.2017. <http://minedu.fi/koulutusjarjestelma>

Oulun Tyttöjen Talolla. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 2.10.2017. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/49038/Luokkanen_Vanhatalo.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Paananen, Terhi & Tuominen, Hans 2002. Aarre Isoskouluttajan opas. Helsinki: LK-Kirjat.

Parviainen, Taina & Valvio, Timo 2013. Onnistu kouluttajana - 7 askelta yleisön hurmioon. Helsinki: Kauppakamari.

Porkka, Jouko 2005. Isostoiminnan rikkaus - leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja 2005. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Pylvänäinen, Anni 2014. "Kyllä mää ilmeisesti riitän kaikille" - Nuorten aikuisten antamia merkityksiä itsetunnolle. Jyväskylän yliopisto. Terveystieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 1.10.2017. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/43250/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201404221550.pdf?sequence=1>

Räsänen, Aino 2015. Sitä että mitä tunnet itse itsestäsi - Nuorten tulkintoja itsetunnosta ja sen tukemisen keinoista. Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 21.9.2017. <http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61978/R%E4s%E4nen.Aino.pdf;jsessionid=14317B2D84B513E1D7530D1B786D9907?sequence=2>

Silius, Kirsi 2008. Teemoittelu ja tyypittely. Tampereen teknillinen yliopisto. Hypermedialaboratorio. Viitattu 25.9.2017. http://matriisi.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatkoopintosemma/2008/Silius_teemoittelu-tyypittely_141108.pdf

Sitra 2017. Tulevaisuuden koulutuksen käsikirja. Sitran selvityksiä 124. Viitattu 18.10.2017. <https://media.sitra.fi/2017/07/06142751/Selvityksia124.pdf>

Suomen Nuorisokeskukset 2017. Seikkailukasvatus. Viitattu 29.9.2017.
<http://www.snk.fi/seikkailukasvatus.html>

Suomen Punainen Risti 2017. Leirit. Viitattu 29.9.2017.
<https://rednet.punainenristi.fi/node/5989>

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä 2017. Leirit. Viitattu 29.9.2017.
<https://www.helsinginseurakunnat.fi/hakutulos.html.stx>

Turun NMKY 2016a. NMKY-liike. Viitattu 1.2.2017. <http://www.tunmky.fi/nmky-turku/yhdistys/nmky-liike/>

Turun NMKY 2016b. Toimintasuunnitelma 2016. Viitattu 1.2.2017.
<http://www.tunmky.fi/wp-content/>

Turun NMKY 2017a. Toimintasuunnitelma 2017. Viitattu 3.10.2017.
<http://www.tunmky.fi/wp-content/uploads/2013/04/TuNMKY-toimintasuunnitelma-2017.pdf>

Turun NMKY 2017b. Sosiaalitoiminta. Viitattu 13.10.2017.
<http://www.tunmky.fi/sosiaalitoiminta/>

Turun NMKY 2017c. Turun NMKY:n Vuosikirja 2016. Viitattu 18.5.2017.
https://issuu.com/namikaattori/docs/vuosikirja2016_web

Turun NMKY 2017d. Strategia vuosille 2017-2025. Ei julkaistu.

Turun NMKY 2017e. Ohjaajakoulutus. Viitattu 9.10.2017. <http://www.tunmky.fi/lapset-nuoret-ja-perheet/14-29-vuotiaat/ohjaajakoulutus/>

Turun NMKY:n Nuorisotiimi 2017. Ohjaajakoulutukset. Ei julkaistu.

Turun Sanomat 2017. Hansakorttelin nuorisotila jatkossa auki joka arkipäivä - nuoret, vartijat ja yrittäjät tyytyväisiä. Paikalliset 13.9.2017. Viitattu 13.10.2017.
<http://www.ts.fi/uutiset/paikalliset/3652111/Hansakorttelin+nuorisotila+jatkossa+auki+joka+arkipäivä+nuoret+vartijat+ja+yrittajat+tyytyväisiä>

Turun Sanomat 2017. Suomalaiset nuoret voivat hyvin - yhteenkuuluvuuden kokemus on kuitenkin heikentynyt. Paikalliset 19.4.2017. Viitattu 18.10.2017.
<http://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/3479183/Suomalaiset+nuoret+voivat+hyvin++yhteenkuuluvuuden+kokemus+on+kuin+heikentynyt>

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta 2015. Lausunto lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaan 2016-2019 otettavista asioista. Osatavoite 1: Kaikilla lapsilla ja nuorilla on vähintään yksi harrastus. Viitattu 5.10.2017.
<https://tietoanuorista.fi/julkaisut/arvioinnit/>

Venejärvi, Jenni 2016. ALAVA ROK - Ryhmänohjaajataitoja nuorilta nuorille. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 25.9.2017.

<http://theseus.fi/bitstream/handle/10024/108479/ALAVA%20ROK.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

YMCA Europe 2017. About us. The YMCA Movement. Our History. Viitattu 5.10.2017. <http://www.ymcaeurope.com/about-us>

HAASTATTELUT

Kaikki haastattelut ovat tehneet Aino Vainio ja Viivi Nurmi.

Haastateltava 1, 2017. Ohjaajakoulutuksen käynyt nuori. 6.5.2017. Turku

Haastateltava 2, 2017. Ohjaajakoulutuksen käynyt nuori. 6.5.2017. Turku

Haastateltava 3, 2017. Ohjaajakoulutuksen käynyt nuori. 14.9.2017. Turku

Haastateltava 4, 2017. Ohjaajakoulutuksen käynyt nuori. 14.9.2017. Turku

LIITTEET

Liite 1: Ohjaajakoulutuksen nuorille suunnatun kyselyn runko

Yhteiset kysymykset:

VIESTINTÄ

- Sain riittävästi tietoa koulutuksen sisällöstä ennen koulutuksen alkua.
- Informointi oli selkeää koulutuksen aikana
- Informointi oli hyvin ajoitettua koulutuksen aikana
- Informointikanavat (esim. WhatsApp ja sähköposti) olivat toimivia

AIKATAULUTUS

- Koulutusajankohdat olivat minulle sopivia
- Koulutuskerrat olivat sopivan pituisia
- Viikonloppukoulutusten sisällöt olivat hyvin aikataulutettuja
- Viikonloppukoulutukset olivat minulle sopivina ajankohtina

KOULUTTAJAT

- Kouluttajat olivat asiantuntevia
- Kouluttajat kohtelivat kaikkia tasapuolisesti

Koulutuskohdaiset kysymykset:

KOULUTUSISÄLLÖT ISOSET

- Koulutuskertojen määrä oli sopiva
- Isokoulutuksesta on ollut hyötyä minulle
- Koen, että pystyn toimimaan ryhmänohjaajana eri tilanteissa

KOULUTUSISÄLLÖT APUJOHTAJAT

- Koulutuskertojen määrä oli sopiva
- Apujohtajakoulutus on tehnyt minusta itsevarmemman ohjaajan
- Koen pystyväni ohjaamaan erityisryhmiä

KOULUTUSSISÄLLÖT SEMIJOHTAJAT

- Koulutuskertojen määrä oli sopiva
- Sain hyvät valmiudet toimia vastuullisissa ohjaus- ja johtotehtävissä
- Sain hyvät valmiudet leiritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen

Yhteiset:

FIILIKSET

- Koulutus vastasi odotuksiani
- Olen tyytyväinen omaan aktiivisuuteeni ohjaajakoulutuksessa
- AVOIN: Mikä oli parasta ohjaajakoulutuksessa?
- AVOIN: Miten voisimme parantaa ohjaajakoulutusta?
- Arvosana
- Aiotko jatkaa mukana toiminnassa?

Liite 2: Haastattelujen runko

1. Kuinka monessa ohjaajakoulutuksessa/-leirillä olet ollut mukana?
2. Miksi olet lähtenyt mukaan ohjaajakoulutukseen?
3. Ovatko ohjaajakoulutuksen sisällöt mielestäsi hyviä ja sopivia tulvileisos/apu/semiohjaajille?
4. Kaipaako jokin koulutussisältö kehittämistä?
5. Haluaisitko koulutussisältöihin jotakin lisää?
6. Ymmärsitkö millaisia tavoitteita eri koulutussisällöillä oli?
7. Miten ohjaajakoulutus on vaikuttanut sinuun? Oletko muuttunut ihmisenä?
8. Miksi ohjaajakoulutus on sinusta tärkeää?

Kouluttajille:

9. Oletko saanut selkeät ohjeet koulutussisältöjen kouluttamiseen?
10. Minkälaiset ohjeet haluaisit saada ennen ohjaamista tai kouluttamista?
11. Minkälaisessa muodossa haluaisit ohjeet (sähköinen, paperiversio, video tms.)?

Liite 3: Oppaan kansilehti, sisällysluettelo sekä koulutussisältöjen kategoriat

